

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY
Bakalářská práce

Autor: Petra Motlová, Ochrana obyvatelstva
Vedoucí práce: doc. Ing. Jaromír Novák, CSc.
Olomouc 2019

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Petra Motlová

Název závěrečné práce: Vězeňská služba České republiky

Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit

Vedoucí práce: doc. Ing. Jaromír Novák, CSc.

Rok obhajoby: 2019

Abstrakt:

V mé bakalářské práci se budu zabývat organizací a strukturou Vězeňské služby České republiky, dále v mé práci vysvětlím pojem trest, a to především jaký je jeho účel a jaké jsou jeho funkce. V další části mé práce objasním jednotlivé druhy trestu. Dále se budu věnovat spolupráci Vězeňské služby ČR se složkami integrovaného záchranného systému. Hlavním cílem mé práce je dotazníkové šetření, které je zaměřeno na zjištění, jak je Vězeňská služba ČR vnímána občany v Olomouckém kraji.

Klíčová slova: Vězeňská služba, Vězeňství, Věznice, Trest, Integrovaný záchranný systém

Souhlasím s půjčováním bakalářské práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author's first name and surname: Petra Motlová

Title of the thesis: The Penal Service of the Czech Republic

Department: Department of Adapted Physical Activities

Supervisor: doc. Ing. Jaromír Novák, CSc.

The year of presentation: 2019

Abstract:

In my bachelor thesis I will deal with the organization and structure of the Penal Service of the Czech Republic. In the next part of my work I will explain the types of punishment. The next part of my work is devoted to the cooperation of the Penal Service of the Czech Republic with the components of the Integrated Rescue System. The main aim of my work is a questionnaire survey, which is focused on finding out how the Penal Service of the Czech Republic is perceived by citizens in the Olomouc region.

Key words: The Penal System, penal system, prison, punishment, the Integrated Rescue System

I agree with the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou bakalářskou práci na téma „Vězeňská služba České republiky“ zpracovala samostatně, pod dohledem doc. Ing. Jaromíra Nováka, CSc., uvedla jsem všechny použité literární a odborné zdroje a řídila se zásadami vědecké etiky.

V Olomouci dne 18.7.2019

.....

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat doc. Ing. Jaromíru Novákovi, CSc. za vedení, pomoc a cenné rady, které mi byly během psaní bakalářské práce poskytnuty.

Obsah

1 ÚVOD.....	9
2 PŘEHLED POZNATKŮ.....	10
2.1 VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR.....	10
2.1.1 Podmínky pro přijetí do služebního poměru k VS ČR.....	12
2.1.2 Podmínky pro přijetí do pracovního poměru k VS ČR.....	12
2.1.3 Úkoly Vězeňské služby ČR.....	13
2.1.4 Organizační členění jednotek Vězeňské služby ČR.....	14
2.1.4.1 Vazební věznice.....	15
2.1.4.2 Věznice.....	16
2.1.4.3 Zabezpečovací detence.....	17
2.1.4.4 Akademie vězeňské služby.....	18
2.1.4.5 Střední odborné učiliště.....	18
2.1.4.6 Zotavovny vězeňské služby.....	19
2.2 TREST.....	19
2.2.1 Účel trestu.....	19
2.2.2 Funkce trestu.....	20
2.3 DRUHY TRESTU.....	21
2.3.1 Zabezpečovací detence.....	21
2.3.1.1 Podmínky uložení zabezpečovací detence.....	22
2.3.2 Vazba.....	23
2.3.2.1 Jednotlivé druhy vazebních důvodů.....	24
2.3.2.2 Délka trvání vazby.....	24

2.3.2.3 Práva obviněného ve vazbě.....	24
2.3.2.4 Povinnosti obviněného ve vazbě.....	25
2.3.3 Výkon trestu odnětí svobody.....	27
2.3.3.1 Druhy trestů.....	27
2.3.3.2 Věznice a jejich typy od 1. října 2017.....	28
2.3.3.3 Práva odsouzených.....	29
2.3.3.4 Povinnosti odsouzených.....	30
2.3.3.5 Odsouzeným je zakázáno.....	32
2.4 INTEGROVANNÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM VE SPOLUPRÁCI S VĚZEŇSKOU SLUŽBOU ČR.....	33
2.4.1 Spolupráce s Policií ČR.....	35
2.4.2 Spolupráce s Hasičským záchranným sborem ČR.....	35
2.4.3 Zdravotní služba ve věznicích.....	36
3 CÍL PRÁCE.....	38
3.1 Dílčí cíle.....	38
4 METODIKA.....	39
4.1 Zpracování dat.....	39
5 VÝSLEDKY.....	40
5.1 Vzor dotazníku.....	40
5.2 Vyhodnocení výsledků.....	43
5.2.1 Pohlaví.....	43
5.2.2 Věk.....	44
5.2.3 Dosažené vzdělání.....	45

5.2.4 Bydliště.....	46
5.2.5 Co obsahuje přijímací řízení do služebního poměru k Vězeňské službě ČR?.....	47
5.2.6 Co obsahuje přijímací řízení do pracovního poměru k Vězeňské službě ČR?.....	48
5.2.7 Je nutné po přijetí do služebního nebo pracovního poměru k Vězeňské službě ČR absolvovat nástupní kurz?.....	49
5.2.8 Co patří mezi hlavní úkoly Vězeňské služby ČR?.....	50
5.2.9 Myslíte si, že je práce u Vězeňské služby ČR...?.....	51
5.2.10 Přemýšlel(a) jste někdy o možnosti nechat se zaměstnat u Vězeňské služby ČR?..	52
5.2.11 Setkal(a) jste se někdy osobně s příslušníkem Vězeňské služby ČR?.....	53
5.2.12 Pokud jste v předešlé otázce odpověděl(a) ANO, myslíte si, že je kvalita práce Vězeňské služby ČR...?.....	54
5.2.13 Jaké si myslíte, že jsou hlavní nedostatky zaměstnanců Vězeňské služby ČR?.....	55
6 ZÁVĚR.....	57
7 SOUHRN.....	58
8 SUMMARY.....	59
9 REFERENČNÍ SEZNAM.....	61

1 ÚVOD

„Říká se, že nikdo skutečně nezná národ, dokud není uvnitř vězení. Národ by neměl být posuzován podle toho, jak přistupuje ke svým nejvyšším občanům, ale k jeho nejnižším.“

Nelson Mandela

Tématem mojí bakalářské práce je Vězeňská služba České republiky, která je jedním z bezpečnostních sborů, jež jsou v České republice za účelem ochrany obyvatelstva. Vězeňská služba ČR patří mezi ostatní složky Integrovaného záchranného systému a je nejzákladnější složkou české justice. Běžný člověk si pod pojmem vězeňská služba zřejmě představí instituci, která má na starosti „pouze hlídání“ odsouzených ve výkonu trestu. Cílem mojí práce je tohle vnímání a pohled na Vězeňskou službu ČR jako takovou rozšířit a změnit.

První část mé práce je věnována Vězeňské službě ČR obecně. Dále uvedu podmínky pro přijetí do služebního a pracovního poměru k Vězeňské službě ČR. Budu popisovat její organizační členění a uvedu jaké má Vězeňská služba ČR úkoly dle § 2 odst. 1 zákona číslo 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci. Jelikož je pojem trest úzce spjatý s problematikou vězeňství, budu se mu věnovat jako dalšímu tématu. Trestání nedodržování základních norem je totiž nedílnou součástí života všech ve společnosti a uplatňuje se v nejrůznějších sférách lidského života. Následně rozeberu a zaměřím se na druhy trestu. Především se budu věnovat výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody. Poslední oblast teoretické části mé práce, budu věnovat Integrovanému záchrannému systému, kde se chci zaměřit především na jeho spolupráci s Vězeňskou službou České republiky.

Druhou část mé práce budu věnovat dotazníkovému šetření, jehož hlavním cílem je zjistit, jak je Vězeňská služba ČR vnímána občany v Olomouckém kraji. Otázky jsou zaměřené na téma přijímacího řízení do služebního a pracovního poměru k Vězeňské službě ČR, dále na informovanost ohledně nutnosti absolvovat po přijetí nástupnický kurz, na úkoly Vězeňské služby ČR, na zjištění názoru, jak by občané definovali práci u Vězeňské služby ČR a zda někdy přemýšleli, že by se u Vězeňské služby ČR sami nechali zaměstnat. Dále mě zajímalo, zda se respondenti někdy setkali s příslušníkem Vězeňské služby ČR a pokud ano, co považují za hlavní nedostatky zaměstnanců Vězeňské služby ČR.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR

Obrázek 1. Znak Vězeňské služby České republiky (<https://www.vscr.cz/informacni-servis/tiskovy-servis/>).

V této kapitole se budu věnovat Vězeňské službě České republiky. Vězeňská služba České republiky byla zřízena zákonem České národní rady o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky číslo 555/1992 Sb. ze dne 17. listopadu 1992. Nadřízeným orgánem Vězeňské služby a justiční strážce je ministerstvo spravedlnosti České republiky. „Vězeňská služba je ozbrojeným bezpečnostním sborem. Řídí ji generální ředitel Vězeňské služby, kterého jmenuje a odvolává ministr spravedlnosti. Generální ředitel odpovídá ministrovi za činnost Vězeňské služby. Vězeňská služba je správním úřadem a účetní jednotkou“ (zákon č. 555/1992 Sb.).

„Posláním vězeňské služby ČR je zajišťovat výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a bezpečnost a pořádek v soudních budovách. Vězeňská služba spravuje a střeží věznice a detenční ústavy. Dále střeží, předvádí a eskortuje vězněné osoby. K dalším úkolům patří výzkum v oboru penologie, jehož výsledky aplikuje v praxi“ (<https://www.vscr.cz/o-nas/zakladni-informace/>).

Vězeňská služba České republiky se dle zákona číslo 555/1992 Sb. vnitřně rozděluje do tří skupin, a to na:

a) vězeňskou stráž – má postavení ozbrojeného sboru

Vězeňská stráž střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody, střeží vazební věznice, věznice a

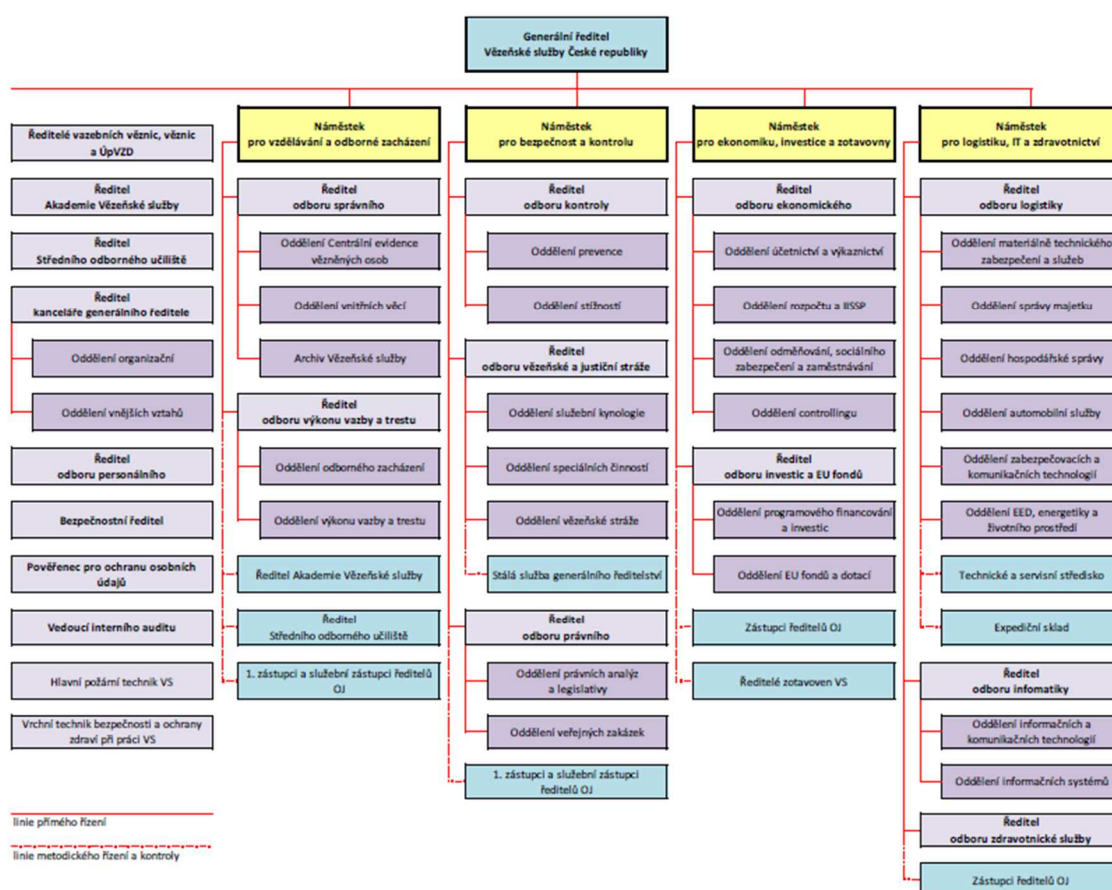
ústavy pro výkon zabezpečovací detence. V mimořádných případech může být povolána vězeňská stráž k plnění úkolů justiční stráže, střeží budovy soudů, státních zastupitelství a ministerstva. Při plnění úkolů justiční stráže zajišťuje stanovený pořádek a kázeň.

b) justiční stráž – má postavení ozbrojeného sboru

Justiční stráž zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a ministerstva a v jiných místech jejich činnosti. Justiční stráž může být v mimořádných případech povolána k plnění úkolů vězeňské stráže.

c) správní službu

Správní služba rozhoduje ve správním řízení podle zvláštních právních předpisů a zabezpečuje organizační, ekonomickou, vzdělávací, výchovnou, zdravotnickou a další odbornou činnost.

Obrázek 2. Organizační struktura Vězeňské služby ČR (<https://www.vscr.cz/onas/organizacni-struktura/>).

2.1.1 Podmínky přijetí do služebního poměru k VS ČR

Uchazeč o služební poměr musí mít pro splnění podmínek přijetí do služebního poměru k Vězeňské službě České republiky státní občanství ČR, ukončené úplné střední vzdělání s maturitou, velmi dobrý zdravotní stav (zdravotní klasifikace A – schopen bez omezení), morální a trestní bezúhonnost, psychickou a fyzickou způsobilost.

Přijímací řízení je zahájeno informativním pohovorem, při kterém jsou uchazeči seznámeni s celým průběhem přijímacího řízení. Účast v přijímacím řízení však není pro uchazeče příslibem zaměstnání, Vězeňská služba ČR si vyhrazuje právo kdykoliv v průběhu přijímacího řízení toto ukončit bez udání důvodů.

Přijímací řízení obsahuje:

- psychologický test
- vstupní lékařskou prohlídku
- kondiční přípravu

Pokud uchazeč splní všechny části přijímacího řízení, dojde na základě získaných podkladů k rozhodnutí ředitele organizační jednotky o přijetí uchazeče do služebního poměru nebo k ukončení přijímacího řízení. V případě přijetí do služebního poměru je povinností absolvovat nástupní kurz VS ČR (<https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-litomerice/o-nas/personal/podminky-prijeti-do-sluzebniho-nebo-pracovniho-pomeru/>).

2.1.2 Podmínky přijetí do pracovního poměru k VS ČR

Uchazeč o pracovní poměr musí mít pro splnění podmínek přijetí do pracovního poměru k Vězeňské službě České republiky vzdělání – střední odborné, úplné střední s maturitou, vysokoškolské – dle zastávané funkce, dobrý zdravotní stav, morální a trestní bezúhonnost, psychickou způsobilost.

Přijímací řízení je zahájeno informativním pohovorem, při kterém jsou uchazeči seznámeni s celým průběhem přijímacího řízení.

Přijímací řízení obsahuje:

- psychologický test
- vstupní lékařskou prohlídku

Účast v přijímacím řízení není pro uchazeče příslibem zaměstnání. Vězeňská služba ČR si vyhrazuje právo kdykoliv v průběhu přijímacího řízení toto ukončit bez udání důvodů. V případě přijetí do pracovního poměru je povinností absolvovat nástupní školení VS ČR (<https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-litomerice/o-nas/personal/podminky-prijeti-do-sluzebniho-nebo-pracovniho-pomeru/>).

2.1.3 Úkoly vězeňské služby

Mezi úkoly Vězeňské služby a justiční strážce patří záležitosti, které jsou uvedeny v § 2 odst. 1 zákona číslo 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci, a to:

- a) spravuje a střeží vazební věznice a věznice a odpovídá za dodržování zákonem stanovených podmínek výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody
- b) spravuje a střeží ústavy pro výkon zabezpečovací detence
- c) střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody a eskortuje tyto osoby do výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, ústavního ochranného léčení nebo zabezpečovací detence, a to bezprostředně po ukončení výkonu vazby, zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody
- d) prostřednictvím programů zacházení soustavně působí na osoby ve výkonu trestu odnětí svobody a obdobně i na některé skupiny osob ve výkonu vazby s cílem vytvořit předpoklady pro jejich řádný způsob života po propuštění
- e) provádí výzkum v oboru penologie a využívá jeho výsledky a vědecké poznatky při výkonu vazby a při výkonu trestu odnětí svobody
- f) zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a ministerstva a v jiných místech jejich činnosti a v rozsahu stanoveném tímto zákonem zajišťuje pořádek a bezpečnost při výkonu pravomoci soudů a státních zastupitelství

g) vytváří podmínky pro pracovní a jinou účelnou činnost osob ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody

h) provozuje hospodářskou činnost za účelem zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody, případně i osob ve výkonu vazby

i) vede evidenci osob ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody na území České republiky

j) plní úkoly, které pro ni vyplývají z vyhlášených mezinárodních smluv, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána

k) zabezpečuje vzdělávání příslušníků Vězeňské služby (dále jen "příslušníci") a občanských zaměstnanců Vězeňské služby, které provádí Akademie Vězeňské služby, a vzdělávání osob ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody, které provádí Střední odborné učiliště

l) poskytuje zdravotní služby ve svých zdravotnických zařízeních osobám ve výkonu vazby, osobám ve výkonu zabezpečovací detence a osobám ve výkonu trestu odnětí svobody, příslušníkům a občanským zaměstnancům Vězeňské služby; v případě potřeby zabezpečuje zdravotní služby u mimovězeňských poskytovatelů zdravotních služeb

m) v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem § 12 odst. 2 trestního řádu objasňuje a prověřuje vlastními pověřenými orgány (dále jen „pověřené orgány Vězeňské služby“) trestné činy osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence; ve spolupráci s Generální inspekcí bezpečnostních sborů se podílí na předcházení a odhalování trestné činnosti příslušníků Vězeňské služby a občanských zaměstnanců zařazených k výkonu práce ve Vězeňské službě spáchané při výkonu služby nebo při plnění pracovních úkolů

Vězeňská služba a justiční stráž České republiky v rámci úkolů, které plní jako součást trestní justice je povinna respektovat v jednání s vězněnými osobami právní řád České republiky, Listinu základních práv a svobod a Doporučení Rady Evropy. Činí tak nejen izolací pachatelů trestné činnosti, ale i vytvářením podmínek pro reintegraci odsouzených osob do společnosti po vykonání trestu odnětí svobody (zákon č. 555/1992 Sb.).

2.1.4 Organizační členění jednotek vězeňské služby

Organizační jednotky Vězeňské služby České republiky zřizuje a ruší ministr spravedlnosti, který taktéž může jmenovat či odvolat generálního ředitele zodpovídajícího za

činnost Vězeňské služby. Ředitelé jednotlivých organizačních jednotek pak podléhají generálnímu řediteli.

Vězeňská služba se člení na tyto organizační jednotky, a to (zákon č. 555/1992 Sb.):

- a) generální ředitelství
- b) vazební věznice
- c) věznice
- d) ústavy pro výkon zabezpečovací detence
- e) Střední odborné učiliště Akademie Vězeňské služby ČR
- f) Akademie Vězeňské služby ČR
- g) zotavovny Vězeňské služby ČR

2.1.4.1 Vazební věznice

V souladu se zákonem č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů, vazební věznice zabezpečují vazbu a po určení generálního ředitele zajišťují v určitých případech též i výkon trestu odnětí svobody.

V České republice máme v současné době tyto vazební věznice tak, jak je uvedeno na (<https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky>), a to:

- vazební věznice a Ústav pro výkon zabezpečovací detence (dále jen ÚpVZD) Brno
- vazební věznice České Budějovice
- vazební věznice Hradec Králové
- vazební věznice Liberec
- vazební věznice Litoměřice
- vazební věznice Olomouc
- vazební věznice Ostrava
- vazební věznice Praha Pankrác
- vazební věznice Praha Ruzyně
- vazební věznice Teplice

2.1.4.2. Věznice

Úkolem věznic je, aby zabezpečovaly v souladu se zákonem číslo 169/1999 Sb., o výkonu trestu, ve znění pozdějších předpisů, aby trest odnětí svobody byl vykonáván podle výše uvedeného zákona a splňoval tak svůj účel, v případě určení generálního ředitele mohou věznice sloužit i pro výkon vazby.

V současné době máme v České republice tyto věznice tak, jak je uvedeno na (<https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky>), a to:

- věznice Bělušice
- věznice Břeclav
- věznice Heřmanice
- věznice Horní Slavkov
- věznice Jiřice
- věznice Karviná
- věznice Kuřim
- věznice Kynšperk nad Ohří
- věznice Mírov
- věznice Nové sedlo
- věznice Odolov
- věznice a ÚpVZD Opava
- věznice Oráčov
- věznice Ostrov
- věznice Pardubice
- věznice Plzeň
- věznice Příbram
- věznice Rapotice
- věznice Rýnovice

- věznice Stráž pod Ralskem
- věznice Světlá nad Sázavou
- věznice Valdice
- věznice Vinařice
- věznice Všehrady
- věznice Znojmo

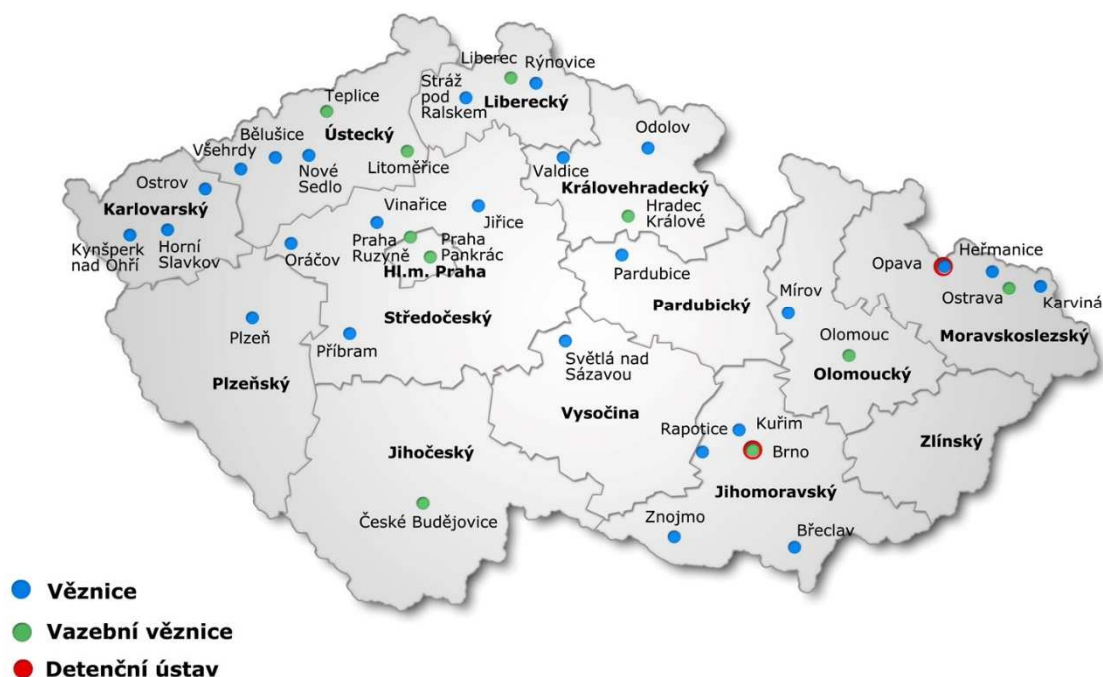
2.1.4.3 Zabezpečovací detence

Úkolem ústavů pro výkon zabezpečovací detence je, aby zabezpečovaly terapeutické a výchovné působení na osoby ve výkonu zabezpečovací detence, a to v souladu se zákonem číslo 129/2008 Sb., o výkonu zabezpečovací detence.

V současné době máme v České republice tyto detenční ústavy tak, jak je uvedeno na (<https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky>), a to:

- vazební věznice a ÚpVZD Brno
- věznice a ÚpVZD Opava

Věznice, vazební věznice a detenční ústavy v ČR

Obrázek 3. Věznice, vazební věznice a detenční ústavy v ČR (https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2019/03/v%C4%9Bznice_kraje_barevn%C3%A1_velk%C3%A1.jpg).

2.1.4.4 Akademie vězeňské služby

Akademie vězeňské služby ČR je vzdělávacím zařízením a organizační jednotkou s celorepublikovou působností. Dříve byla Akademie vězeňské služby ČR nazývána Institutem vzdělávání Vězeňské služby ČR (Sochůrek, 2007).

2.1.4.5 Střední odborné učiliště

Jedná se o školu, která je určena pro osoby ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody. Střední odborné učiliště se zabývá vzděláváním obviněných a odsouzených v rozsahu středního a odborného učiliště. V současné době zde studuje 941 vězňů a ročně ukončí studium na 200 z nich (Sochůrek, 2007).

2.1.4.6. Zotavovny Vězeňské služby ČR

Jsou rehabilitačními a rekreačními zařízeními a poskytují ubytovací a stravovací služby přednostně pro preventivní rehabilitace služebního a pracovního charakteru a dále poskytují rekreační služby pro příslušníky a občanské pracovníky Vězeňské služby ČR a pracovníky resortu Ministerstva spravedlnosti ČR (Sochůrek, 2007)

2.2. TREST

Pomocí trestů se společnost snaží dosáhnout toho, aby občané dodržovali nejen morální, ale i právní normy společnosti. Trestání je součástí každodenního života lidí, tzv. zásada odplaty, je obsažena již v Chamurapiho zákoníku, nejvýznamnějším zákonodárném díle starověké Mezopotámie. Tento kodex byl sestaven již v 18. století před naším letopočtem. Lze tedy usuzovat, že institut trestu je starý jako lidstvo samo a mám za to, že se v historickém vývoji nevyskytla společnost, která by tresty neznala (Lata, 2007).

Trest jako obecný pojem znamená určitou sankci za konkrétní jednání, může mít jak právní, tak i mimoprávní povahu. Nejjednodušší způsob, jak můžeme trest definovat, je definovat jej jako právní následek trestného činu. (<https://www.epravo.cz/top/clanky/ucel-trestu-89770.html>)

Ten, kdo může uložit trest pachateli za jeho trestný čin je pouze soud. To, že soud uloží pachateli trest, pro něj znamená určitou újmu na svobodě, majetku či jiných právech či povinnostech, kterým je nucen se podrobit a zároveň je trestem vysloven společenský odsudek trestného činu ze strany státu a společnosti (Šámal a kol., 2012).

2.2.1 Účel trestu

Jak je uvedeno v § 23 trestního zákona číslo 140/1961 Sb., účelem trestu je chránit společnost před pachateli trestných činů, zabránit odsouzenému v dalším páchání trestné činnosti a vychovat jej k tomu, aby vedl řádný život a tím působit výchovně i na ostatní členy společnosti. Rozlišujeme tři základní teorie o účelu trestání. Jsou jimi teorie absolutní, teorie relativní a teorie smíšené. V právní teorii se uvádí tři významy účelu trestu, a to izolace, odstrašení a regulace chování.

2.2.2 Funkce trestu

Existuje mnoho různých členění funkcí trestu. V české kriminologické literatuře se nejčastěji objevuje dělení na pět funkcí. Jsou jimi funkce odplatná, odstrašení, nápravná, vylučovací a kompenzační (Kuchta et al., 2005).

Velmi podrobné rozdělení funkcí trestu odnětí svobody provedl (Mařádek, 2005), podle kterého existuje sedm funkcí trestu:

a) funkce msty a odplaty – jde o jednu z nejstarších funkcí trestu, nejedná se o funkci moderní penologie

b) funkce represivní – pokud by byl trest represí, byl by neefektivní, ale často dokonce i kontraproduktivní

c) funkce vyrovnávací

Tato funkce je jednou ze základních funkcí trestu odnětí svobody. Důležitým aspektem vyrovnávací funkce trestu, je řádné a spravedlivé odsouzení pachatele, popř. i jeho uvěznění. Ve vězení pachatel dostává příležitost, prostor a čas k nezbytnému zpytování svědomí a uvědomění si, co spáchal, vyrovnání se s pocitem viny a přijetí odpovědnosti za svůj čin se všemi důsledky z toho vyplývajícími, což je jedním z faktorů pro resocializaci pachatele.

d) funkce preventivní (odstrašující) – generálně pro všechny občany a individuálně pro pachatele trestných činů

e) funkce solidarity – například podle sociologa R.K. Mertona, jde vlastně o sociální funkci trestu v komunitě, a to v případě, kdy potrestání zločince může obnovit (nebo obnovuje) solidaritu komunity, kterou pachatel svým činem oslabil

f) funkce izolace – zvláště nebezpečný vězeň je izolován od ostatní společnosti, aby jí nemohl dále škodit (např. doživotní trest odnětí svobody)

g) funkce regulativní

Jde o základní funkci v moderní penologii. Je nazývána funkcí výchovnou, penitenciární, resocializační, či funkcionální. Klade si za cíl vězně změnit pozitivním způsobem – napravit, resocializovat či reintegrovat (Mařádek, 2005). Regulativní funkce trestu zdůrazňuje cíl chránit společnost před zločinem, pomáhat regulovat trestnou činnost a minimalizovat ji na společensky únosnou hranici.

Naplnění regulativní funkce trestu může být uskutečňováno třemi přístupy, kterými jsou izolace, odstrašení a naplňování regulativní funkce trestu úsilím o změnu chování pachatele trestné činnosti.

2.3 DRUHY TRESTU

Trestní zákon 40/2009 Sb. v ustanovení § 52 odst. 1 uvádí druhy trestů, které může soud za spáchané trestné činy uložit, a to:

- a) odnětí svobody
- b) domácí vězení
- c) obecně prospěšné práce
- d) propadnutí majetku
- e) peněžitý trest
- f) propadnutí věci
- g) zákaz činnosti
- h) zákaz pobytu
- i) zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce
- j) ztrátu čestných titulů nebo vyznamenání
- k) ztrátu vojenské hodnosti
- l) vyhoštění

2.3.1 Zabezpečovací detence

Do našeho právního řádu byla zabezpečovací detence zavedena zákonem číslo 129/2008 Sb. zákon o výkonu zabezpečovací detence a o změně některých souvisejících zákonů. Výkon zabezpečovací detence představuje zvláštní druh ochranného opatření. Zabezpečovací detenci popisuje komentář k trestnímu zákoníku jako nejpřísnější druh

ochranného opatření. K jejímu výkonu je potřeba zajistit vysoce kvalifikovaný personál, a to především k náročnosti práce (zákon č. 129/2008 Sb.).

Zabezpečovací detence je druh ochranného opatření, které se vykonává ve zvláštních ústavech, kde jsou realizovány různé psychologické, léčebné, pedagogické a další programy pro zde umístěné osoby, jež jsou nebezpečné společnosti. Zabezpečovací detence je opatření, které má odlišný výkon, včetně střežení, od ochranného léčení i výkonu trestu odnětí svobody. Důvodem jejího zavedení byly i obtíže související s výkonem ochranného léčení u určitého druhu nepřizpůsobivých odsouzených (např. sexuálních sadistů, agresorů apod.) Ochrana společnosti, jako hlavní účel zabezpečovací detence, se před takovými osobami zajišťuje jejich časově neomezenou izolací ve zvláštních detenčních ústavech střežených Vězeňskou službou ovšem s tím, že během výkonu zabezpečovací detence se na tyto osoby působí různými léčebnými, psychologickými, vzdělávacími, pedagogickými, rehabilitačními a činnostními programy tak, aby na základě jejich výsledků bylo dosaženo stavu, kdy je možno změnit zabezpečovací detenci na ústavní ochranné léčení (zákon č. 129/2008 Sb.).

2.3.1.1 Podmínky uložení zabezpečovací detence

Soud uloží zabezpečovací detenci vždy, pokud (§ 47 odst. 2 a § 100 odst. 1 trestního zákoníku):

- a) upustí od potrestání, ale nařízení zabezpečovací detence je vzhledem ke zmenšené přičetnosti pachatele nebo vzhledem k jeho duševní poruše kvůli ochraně společnosti nutné
- b) pachatel je vzhledem ke své úplné nepřičetnosti trestně neodpovědný, ale jeho pobyt na svobodě je nebezpečný a ochranné léčení by nebylo k ochraně společnosti dostačující

Kromě toho je možné uložit zabezpečovací detenci i tehdy, jestliže (§ 100 odst. 2 trestního zákoníku):

- a) byl ve stavu vyvolaném duševní poruchou spáchán zločin, pobyt pachatele na svobodě je nebezpečný a ochranné léčení by k ochraně společnosti nebylo dostatečné
- b) pachatel opakovaně spáchal zločin pod vlivem návykové látky a k ochraně společnosti by opět ochranné léčení nestačilo

Výkon zabezpečovací detence lze uložit samostatně i vedle trestu odnětí svobody, v takovém případě se pak vykonává až po výkonu trestu odnětí svobody.

V soustavě našeho vězenství výkon zabezpečovací detence probíhá ve dvou specializovaných ústavech, a to:

a) Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence v Brně-Bohunicích je profilována jako vazební věznice a zajišťuje výkon vazby obviněných mužů, žen a mladistvých. Kapacita zabezpečovací detence je 35 osob a je zcela naplněna.

b) Věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava. Kapacita pro výkon zabezpečovací detence je 50 mužů. V současné době je kapacita zabezpečovací detence naplněna na 100 %.

Zavedení institutu zabezpečovací detence bylo nepochybně správným krokem, protože i v naší společnosti existují osoby, na které standardní prostředky odborného působení nejsou dostatečné. Zabezpečovací detence tento problém do značné míry vyřešila, bude ovšem v budoucnu bezpodmínečně nutné reagovat na podněty z praxe a promítnout je do platné a účinné právní úpravy (<https://www.epravo.cz/top/clanky/nektere-prakticke-pohledy-na-vykon-zabezpecovaci-detence-93278.html?mail>).

2.3.2 Vazba

Vazba je opatření v trestním řízení, které slouží k zajištění osoby obviněného pro účely trestního řízení a výkonu trestu. Účelem vazby je zabránit obviněnému, aby se vyhýbal trestnímu řízení nebo trestu, aby mařil či ztěžoval provádění důkazů, aby dokonil trestný čin či páchal další trestnou činnost. Podstatou vazby je dočasné (nicméně zpravidla delší, řádově trvající týdny, měsíce, výjimečně i roky) omezení osobní svobody obviněného rozhodnutím soudu ve specializované vazební věznici či ve vazebním oddělení věznice běžné. Vazba má pouze zajišťovací funkci, nelze ji pokládat za trestní sankci či prostředek nápravy, zároveň také nijak dopředu neurčuje výsledek trestního stíhání a budoucí odsouzení obviněného (www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/penologie.pdf).

Podle ustanovení § 2 zákona č. 293/1993 Sb., dokud není pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu vyslovena vina, nelze na toho, kdo byl vzat do vazby (dále jen "obviněný"), hledět, jako by byl vinen. Během výkonu vazby smí být obviněný podroben jen těm

omezením, která jsou nutná ke splnění účelu vazby z hlediska jejího důvodu a k zachování stanoveného vnitřního pořádku a bezpečnosti. Ve výkonu vazby nesmí být ponižována lidská důstojnost obviněného a nesmí být podrobován fyzickému ani psychickému nátlaku.

2.3.2.1 Jednotlivé druhy vazebních důvodů

Obviněný smí být vzat do vazby jen tehdy, jestliže z jeho jednání nebo dalších konkrétních skutečností vyplývá důvodná obava (zákon č. 141/1961 Sb.):

- a) že uprchne nebo se bude skrývat, aby se tak trestnímu stíhání nebo trestu vyhnul, zejména nelze-li jeho totožnost hned zjistit, nemá-li stálé bydliště anebo hrozí-li mu vysoký trest (tzv. útěková vazba)
- b) že bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání (tzv. koluzní vazba)
- c) že bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil (tzv. předstižná vazba)

2.3.2.2 Délka trvání vazby:

Co se týká délky trvání vazby, její maximální délka se liší dle závažnosti trestného činu, pro který je vedeno trestní řízení. Vazba by tedy, nejen v přípravném řízení, měla trvat pouze nezbytně nutnou dobu, nejdéle však (zákon č. 141/1961 Sb.):

- a) jeden rok, je-li vedeno trestní stíhání pro přečin
- b) dva roky, je-li vedeno trestní stíhání pro zločin
- c) tři roky, je-li vedeno trestní stíhání pro zvlášť závažný zločin
- d) čtyři roky, je-li vedeno trestní stíhání pro zvlášť závažný zločin, za který lze podle trestního zákona uložit výjimečný trest

2.3.2.3 Práva obviněného ve vazbě

Věznice poskytuje obviněným pravidelnou stravu za podmínek a v hodnotách, které odpovídají udržení zdraví a přihlížejí k jejich zdravotnímu stavu a věku, přitom přihlíží k

požadavkům kulturních a náboženských tradic obviněných. Obviněný má právo používat ve výkonu vazby vlastní oděv, prádlo a obuv za předpokladu, že splňují podmínky hygienické a estetické nezávadnosti, a že má zajištěnu jejich výměnu na vlastní náklady. Nejsou-li splněny tyto podmínky je obviněný povinen používat vězeňský oděv, prádlo a obuv (www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/penologie.pdf).

Mezi další práva obviněných ve vazbě patří:

- Přijímání a odesílání korespondence na vlastní náklady. Korespondence podléhá kontrole, která zahrnuje seznámení se s obsahem písemností a provádí jí zaměstnanci věznice.
- Obviněný má právo na přijetí návštěvy v počtu nejvýše 4 osob jednou za 2 týdny v trvání devadesáti minut.
- Účastnit se denně vycházky ve vymezeném prostoru věznice v trvání nejméně jedné hodiny.
- Užívání telefonu, návštěva obviněného, duchovní a sociální služby, nákup potravin a věcí osobní potřeby, přijímání balíčků a peněz, uspokojování kulturních potřeb, nepřetržitý osmihodinový čas ke spánku, zdravotní péče, zaměstnávání obviněných a ochrana práv obviněných.

Veškerá práva obviněných jsou daná zákonem a jsou podrobně rozvedena v jednotlivých ustanoveních § 11-20 zákona o výkonu vazby (zákon č. 293/1993 Sb.).

2.3.2.4 Povinnosti obviněného ve vazbě

Obviněný je povinen dodržovat řád výkonu vazby a vnitřní řád věznice, plnit příkazy a pokyny Vězeňské služby, šetřit majetek věznice a ostatních obviněných a chovat se slušně ke všem osobám, se kterými přijde do styku (zákon č. 293/1993 Sb.).

Obviněný je povinen zejména podle ustanovení § 21 odst. 6 zákona o výkonu vazby:

- a) umožnit zaměstnancům Vězeňské služby kontrolu svých osobních věcí
- b) strpět úkony, které souvisejí s jeho identifikací

c) pokud onemocní, stane se mu úraz nebo je zraněn, tyto skutečnosti neprodleně ohlásit zaměstnanci Vězeňské služby

d) oznámit neprodleně zaměstnanci Vězeňské služby okolnosti, které mohou způsobit vážné ohrožení bezpečnosti jemu samotnému, spoluobviněným, zaměstnancům Vězeňské služby nebo věznic, pokud se o nich dozví nebo je zjistil

e) oznámit věznic jméno a příjmení obhájce nebo advokáta, který jej bude zastupovat v jiné věci nebo mu poskytovat právní službu

f) podrobit se opatřením, která jsou nezbytná k zamezení případné výroby, držení nebo zneužívání návykových látek a jedů ve věznic, včetně vyšetření ke zjištění, zda užil návykovou látku, a v případě, že se prokáže přítomnost návykové látky, nahradit náklady na toto vyšetření

g) dodržovat zásady hygieny a v osobních věcech udržovat pořádek a čistotu

h) uhradit náklady zdravotních služeb poskytnutých v zájmu zachování nebo zlepšení jeho zdravotního stavu nad rámec zdravotních služeb hrazených z veřejného zdravotního pojištění nebo ze státního rozpočtu nad rámec mezinárodních dohod, kterými je Česká republika vázána

i) během nepřetržité osmihodinové doby ke spánku dodržovat noční klid

j) nekouřit v místech, kde je to vzhledem k možnému ohrožení zdraví nekuřáků nebo z protipožárních důvodů ředitelem věznice zakázáno

k) oznámit změnu zdravotní pojišťovny a změnu osobních či rodinných údajů, které nahlásil při přijetí do výkonu vazby

Mezi další povinnosti obviněných patří povinnost nahradit náklady spojené s výkonem vazby a povinnost náhrady škody (zákon č. 293/1993 Sb.).

Vazba je fakultativním prostředkem, který by měl být používán orgány činnými v trestním řízení zdrženlivě, tedy úměrně k závažnosti stíhaného skutku, osobě obviněného a naléhavosti vazebních důvodů. Vazba ve svém důsledku představuje jeden z nejintenzivnějších zásahů do práv osoby. Je také častým předmětem rozhodovací praxe Ústavního soudu České republiky, který se výrazným způsobem podílí na výkladu vazebního práva, a to jak jednotlivých právních pojmů používaných trestním řádem (např. hrozba vysokého trestu), tak

i institutů upravených v Listině základních práv a svobod ([https://cs.wikipedia.org/wiki/Vazba_\(pr%C3%A1vo\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Vazba_(pr%C3%A1vo))).

2.3.3 Výkon trestu odnětí svobody

Zákon o výkonu trestu odnětí svobody stanoví, že trest může být vykonáván jen takovým způsobem, který respektuje důstojnost osobnosti odsouzeného a omezuje škodlivé účinky zbavení svobody, tím však nesmí být ohrožena potřeba ochrany společnosti. S odsouzenými ve výkonu trestu se musí jednat tak, aby bylo zachováno jejich zdraví, a pokud to doba výkonu trestu umožní, podporují se takové postoje a dovednosti, které odsouzeným pomohou k návratu do společnosti a umožní vést po propuštění soběstačný život v souladu se zákonem (zákon č. 169/1999 Sb.).

Hlavním cílem trestu odnětí svobody je výchovné působení na pachatele trestného činu, dosažení změny struktury v jeho chování žádoucím způsobem a jeho zdárná reintegrace do společnosti. Po nástupu do výkonu trestu podléhá život odsouzeného ve věznici celé řadě předpisů a pravidel, kterým se musí podřídit. Ze svého běžného života se ocitá ve společnosti dalších vězňů, tedy lidí, které si dobrovolně nevybral. S tímto soužitím mají většinou problémy vězni, kteří jsou ve výkonu trestu poprvé. Adaptace na vězeňské prostředí jim dělá většinou velké problémy (<https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-praha-pankrac/o-nas/vykon-vezenstvi/vykon-trestu-odneti-svobody/>).

2.3.3.1 Druhy trestů

Trest odnětí svobody je jedním z druhu trestů, který pachateli za spáchaný trestný čin ukládá soud. Trestní zákoník v České republice rozlišuje čtyři typy trestů odnětí svobody (zákon č. 40/2009 Sb.):

- a) nepodmíněný trest odnětí svobody
- b) podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody
- c) podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody s dohledem
- d) výjimečný trest

2.3.3.2 Věznice a jejich typy od 1. října 2017

V lednu 2017 byl přijat zákon č. 58/2017 Sb., kterým došlo s účinností od 1. října 2017 ke změně trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. a zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. Účelem této novely byla primárně změna typů věznic, do kterých se odsouzení po 1. říjnu 2017 budou zařazovat (<https://www.iurium.cz/2017/08/31/nova-pravni-uprava-typu-veznic-de-lege-ferenda/>).

Od 1.října 2017 je nově rozlišeno, že věznice jsou diferencované jenom do dvou typů, a to (zákon č. 58/2017 Sb.):

- a) věznice s ostrahou
- b) věznice se zvýšenou ostrahou

Vnitřní členění věznice s ostrahou se nově upravuje a dělí se na oddělení (zákon č. 58/2017 Sb.):

- a) s nízkým stupněm zabezpečení
- b) se středním stupněm zabezpečení
- c) s vysokým stupněm zabezpečení

Umístění pachatele do oddělení probíhá na základě míry vnějšího a vnitřního rizika (rizika pro společnost a rizika ohrožení bezpečnosti během výkonu trestu s ohledem na individuální charakteristiku odsouzeného). Toto vyhodnocení rizik provádí odborná komise složená z vedoucího oddělení výkonu trestu, nebo z vedoucího oddělení výkonu vazby a trestu, anebo s ředitelem věznice pověřeného zaměstnance tohoto oddělení, a dále z psychologa, speciálního pedagoga, sociálního pracovníka, vychovatele a popřípadě dalších zaměstnanců Vězeňské služby určených ředitelem věznice. O umístění do oddělení věznice rozhodne ředitel věznice, který přihlédne k doporučení odborné komise. Do konkrétní věznice pak vězně umístí generální ředitelství Vězeňské služby s přihlédnutím k aktuální zaplněnosti jednotlivých zařízení a k programům zacházení s vězni. (<https://www.iurium.cz/2017/08/31/nova-pravni-uprava-typu-veznic-de-lege-ferenda/>).

2.3.3.3 Práva odsouzených

Každému z odsouzených ve výkonu trestu přísluší stejná práva za podmínek, které stanoví zákon. Odsouzeným je poskytována pravidelná strava za podmínek a v hodnotách, které odpovídají požadavku udržení zdraví a přihlížejí k jeho zdravotnímu stavu, věku a obtížnosti vykonávané práce. V rozsahu, v jakém to umožňuje provoz věznice, se přitom přihlíží k požadavkům kulturních a náboženských tradic odsouzených. Každý odsouzený musí mít zabezpečeno lůžko a uzamykatelnou skříňku pro uložení osobních věcí. Odívání odsouzených musí odpovídat klimatickým podmínkám a musí dostatečně chránit jejich zdraví. Odsouzeným se zabezpečuje denně osmihodinová doba ke spánku, doba potřebná k osobní hygieně a úklidu, stravování, nejméně jednohodinová vycházka a přiměřené osobní volno.

- Odsouzený má právo na zdravotní služby s přihlédnutím k omezením vyplývajícím z účelu trestu. Odsouzený s těžkým zdravotním postižením má právo na zajištění přiměřených podmínek umožňujících důstojný výkon trestu.
- Odsouzený má právo přijímat a na svůj náklad odesílat písemná sdělení bez omezení, pokud zákon nestanoví jinak. Vězeňská služba je oprávněna provádět kontrolu této korespondence a je oprávněna seznámit se s obsahem zasílaných písemností.
- Pokud obsah korespondence zakládá podezření, že je připravován nebo páchán trestný čin, Vězeňská služba korespondenci zadrží a předá ji orgánu činnému v trestním řízení.
- Odsouzenému, který neumí nebo nemůže číst anebo psát, Vězeňská služba zajistí, aby mu byla došlá korespondence přečtena, nebo mu poskytne písářskou pomoc při sepisování žádostí, podání a stížností státním orgánům a mezinárodním organizacím a při dopisování s advokátem.
- Odsouzenému je dovoleno přijímat v čase určeném ředitelem věznice návštěvy blízkých osob na dobu celkem 3 hodiny během jednoho kalendářního měsíce. Nestanoví-li vnitřní řád věznice počet vyšší, mohou odsouzeného současně navštívit nejvýše 4 osoby včetně nezletilých dětí.
- Odsouzený může nakupovat v prodejně věznice potraviny a věci osobní potřeby, případně věci pro zájmovou a vzdělávací činnost. Nákup se uskutečňuje zpravidla formou bezhotovostní platby z té části peněžních prostředků, s níž může volně disponovat.

- Odsouzenému, který není zařazen do práce, neodmítl bez závažného důvodu práci a neměl v období jednoho kalendářního měsíce jiný příjem nebo jiné finanční prostředky ve výši alespoň 100 Kč, poskytuje věznice jedenkrát za měsíc balíček, který obsahuje základní věci osobní potřeby.
- Odsouzený je oprávněn jedenkrát za šest měsíců přijmout balíček s potravinami a věcmi osobní potřeby do hmotnosti 5 kg. Právo na přijetí balíčku vzniká a tato lhůta začíná dnem nástupu do výkonu trestu nebo dnem převedení z výkonu vazby. Balíčky podléhají kontrole zaměstnanců Vězeňské služby. Odsouzenému se nepředají věci, které odporují účelu výkonu trestu nebo které není dovoleno mít u sebe, zejména věci, kterými by mohl ohrozit život a zdraví vlastní nebo jiných osob (zákon č. 169/1999 Sb.).

Výkon trestu odnětí svobody má ve své klasické podobě velkou spoustu vedlejších účinků, které účinnost výkonu trestu odnětí svobody znehodnocují. Odehrává se v extrémních podmínkách s mnohdy velkou řadou deviací. Tyto podmínky na vězněného velmi často působí spíše opačným způsobem. Velmi často se tedy stává, že místo působení na opětovnou integraci působí výkon trestu odnětí svobody v opačném slova smyslu a integraci do společnosti spíše znemožňuje.

V poslední době se v souvislosti s vězeňstvím a novými trendy v něm stále více hovoří o zásadách stanovených v Evropských vězeňských pravidlech. Jejich uplatňování je zvláště důležité u specifických kategorií vězňů: mladistvých a mladých dospělých, starších a nemocných osob, a zvláště u odsouzených žen. Tato pravidla byla uveřejněna jako příloha v časopisu České vězenství 1/2006. Jedná se o Doporučení výboru ministrů členským státům Rady Evropy k Evropským vězeňským pravidlům.

2.3.3.4 Povinnosti odsouzených ve výkonu trestu

Dle zákona č. 169/1999, Sb., je odsouzený ve výkonu trestu povinen dodržovat stanovený pořádek a kázeň, plnit pokyny a příkazy zaměstnanců Vězeňské služby, pracovat, pokud je mu přidělena práce a není uznán dočasně práce neschopným nebo není po dobu výkonu trestu uznán zdravotně nezpůsobilým k výkonu práce, plnit úkoly vyplývající z programu zacházení, šetrně zacházet se svěřenými věcmi, nepoškozovat cizí majetek, dodržovat zásady slušného jednání s osobami, s nimiž přichází do styku, a i jinak zachovávat ustanovení vnitřního řádu věznice.

Odsouzený je dále povinen (zákon č. 169/1999 Sb.):

- a) Podrobit se osobní a další prohlídce v zájmu zajišťování vnitřního pořádku ve věznici a vyloučení toho, aby u sebe měl věc, kterou by narušoval účel výkonu trestu.
- b) Umožnit zaměstnancům Vězeňské služby kontrolu svých osobních věcí; pokud své osobní věci uzamyká v uzamykatelné skříňce k uložení osobních věcí, je povinen předat náhradní klíč od této skříňky ředitelem věznice pověřenému zaměstnanci Vězeňské služby.
- c) Podrobit se preventivní vstupní, periodické, mimořádné a výstupní lékařské prohlídce v rozsahu určeném lékařem nebo zvláštním právním předpisem, včetně nezbytných diagnostických a laboratorních vyšetření a očkování, a opatřením stanoveným orgány hygienické služby.
- d) Strpět úkony, které souvisejí s jeho identifikací, a podrobit se úkonům nezbytným pro zpracování komplexní zprávy (§ 41 odst. 2).
- e) Pokud onemocní, stane se mu úraz nebo je zraněn, tyto skutečnosti neprodleně ohlásit zaměstnanci Vězeňské služby.
- f) Oznámit neprodleně zaměstnanci Vězeňské služby okolnosti, které mohou způsobit vážné ohrožení bezpečnosti jemu samotnému, spoluodsouzeným, zaměstnancům Vězeňské služby nebo věznici, pokud se o nich dozví nebo je zjistil.
- g) Podrobit se opatřením, která jsou nezbytná k potlačení výroby, držení nebo zneužívání návykových látek a jedů ve věznici.
- h) Dodržovat zásady hygieny.
- i) Oznámit neprodleně věznici skutečnost, že je poživitelem důchodu, výsluhového příspěvku nebo má příjem podléhající dani z příjmu a z uvedených finančních prostředků zajistit zasílání částky na účet vedený věznicí na úhradu nákladů výkonu trestu ve výši stanovené zvláštním právním předpisem.
- j) Odevzdat do úschovy věznice věci, jejichž držení s ohledem na jejich cenu, množství nebo způsob používání je zakázáno nebo je v rozporu s účelem výkonu trestu.

- k) Uhradit náklady na zdravotní služby poskytnuté v zájmu zachování nebo zlepšení jeho zdravotního stavu nad rámec zdravotních služeb hrazených z veřejného zdravotního pojištění nebo ze státního rozpočtu nad rámec mezinárodních dohod, kterými je Česká republika vázána, a to včetně regulačních poplatků.
- l) Oznamit věznici jméno a příjmení obhájce nebo advokáta, který jej bude zastupovat v jiné věci nebo mu poskytovat právní službu.
- m) Oznamit věznici změnu zdravotní pojišťovny a změnu osobních či rodinných údajů, které nahlásil při přijetí do výkonu trestu.
- n) Podrobit se vyšetření ke zjištění, zda užil návykovou látku, a v případě, že se prokáže přítomnost návykové látky, uhradit náklady na toto vyšetření.
- o) Dodržovat zákaz kouření v místech, kde je to vzhledem k možnému ohrožení zdraví nekuřáků nebo z protipožárních důvodů ředitelem věznice zakázáno.
- p) Během osmihodinové doby určené ke spánku dodržovat noční klid.

2.3.3.5 Odsouzeným je zakázáno

Dle zákona č. 169/1999 Sb., je vymezeno, co je odsouzeným ve výkonu trestu odnětí svobody zakázáno:

- a) Navazovat styky s jinými osobami v rozporu s tímto zákonem nebo s pokynem vydaným na základě tohoto zákona.
- b) Vyrábět, přechovávat a konzumovat alkoholické nápoje a jiné návykové látky, vyrábět a přechovávat předměty, které by mohly být použity k ohrožení bezpečnosti osob a majetku nebo k útěku, nebo které by svým množstvím nebo povahou mohly narušovat pořádek anebo poškodit zdraví.
- c) Přechovávat a rozšiřovat tiskoviny nebo materiály propagující národnostní, etnickou, rasovou, náboženskou nebo sociální nesnášenlivost, fašismus a podobná hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka, násilí a hrubost, tiskoviny nebo materiály obsahující popis

výroby a použití jedů, výbušnin, zbraní a střeliva, jakož i tiskoviny nebo materiály obsahující popis výroby návykových látek.

d) Hrát hry o peníze, věci, služby nebo o jiné úkony; účastnit se hazardních her.

e) Tetovat sebe nebo jinou osobu, nechat se tetovat nebo mít ve věznici v držení pomůcky k provádění tetování; to platí obdobně také pro jiné způsoby porušování integrity lidské kůže a držení pomůcek k provádění takové činnosti.

f) Předstírat poruchu zdraví nebo se úmyslně poškozovat na zdraví.

g) Bez souhlasu Vězeňské služby prodávat, směňovat a darovat věci, které má v držení ve věznici.

Jak je vidět odsouzený má při výkonu trestu odnětí svobody nejen práva, ale i spoustu povinností, které je povinen dodržovat. V případě, že povinnosti nebudou dodržovány vystavuje se tak sankcím, které vůči němu v rámci zákona mohou být použity.

Stav k 9. 7. 2019	Muži	Ženy	Mladiství	Cizinci	Celkem
Počet vězňených osob	19551	1722	86	1814	21578
Počet obviněných	1656	124	18	520	1780
Počet chovanců	85	9	N/A	3	94
počet odsouzených	17810	1589	68	1270	19399
S ostrahou nízký	814	231	N/A	72	1045
S ostrahou střední	5012	619	N/A	270	5631
S ostrahou vysoký	10853	708	N/A	786	11561
Se zvýšenou ostrahou	1068	26	N/A	139	1094
Počet doživotně odsouzených	43	3	N/A	N/A	46

Obrázek 4. Počty vězňených a obviněných osob (<https://www.vscr.cz/informacni-servis/rychla-fakta/>).

2.4 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM VE SPOLUPRÁCI S VĚZEŇSKOU SLUŽBOU ČR

V zákoně č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů jsou uvedené základní složky Integrovaného záchranného systému. Ve výše

uvedeném zákoně je také objasněn pojem IZS. IZS znamená koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Integrovaný záchranný systém se použije v přípravě na vznik mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami integrovaného záchranného systému (<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>).

Dle uvedeného zákona se IZS dělí na základní a ostatní složky. Základními složkami IZS jsou Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a Policie České republiky. Mezi ostatní složky IZS patří vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany. Vězeňská služba České republiky je bezpečnostním ozbrojeným sborem a patří mezi ostatní složky IZS. Příslušníci jsou oprávněni držet a nosit služební zbraň (<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>).

Vězeňská služba spolupracuje se základními složkami IZS. Zde bych chtěla odkázat na společné cvičení složek IZS, které proběhlo ve Věznici Stráž pod Ralskem dne 19. října 2016. Jednalo se o cvičení zaměřené na zásah při výskytu vysoce nakažlivé nemoci. Při modelové situaci postihla jednoho z dozorců vysoce nakažlivá nemoc, spolu s dozorcem se na přiděleném oddíle nacházelo šest odsouzených. Dotyčné osoby byly izolovány, a to včetně zdravotní sestry, která byla k nakaženému dozorcovi přivolána a včetně druhého dozorce, který nakaženého po kolapsu našel. Na základě výše popsané události byly do věznice povolány složky integrovaného záchranného systému. Přivolaní hasiči vytyčili nebezpečnou zónu a připravili stanoviště dekontaminace a kontejnerový systém. Nakažený dozorce byl transportován z věznice uvnitř biovaku a byla provedena dekontaminace všech šesti odsouzených, zdravotní sestry a druhého dozorce. Zdravotní ústav po odchodu Hasičského záchranného sboru zajistil závěrečnou dekontaminaci celého prostoru. Hlavním cílem cvičení bylo především prověření spolupráce se složkami IZS, procvičení reakcí příslušníku Vězeňské služby České republiky a prověření schopnosti zřízení krizového štábu věznice (<https://www.vscr.cz/novinky/spolecne-cviceni-slozek-izs-ve-veznici/>).

Za zmínku stojí také komplexní cvičení IZS za účasti policistů, hasičů, záchranářů a vězeňské služby ve Věznici Vinařická, které se uskutečnilo dne 23. listopadu 2017. Byla navozena modelová situace, při které došlo k požáru budovy, zranění několika osob i braní rukojmí a vyjednávání se zabarikádovanými vězni. Cílem cvičení bylo prověřit spolupráci a kooperaci Vězeňské služby s hlavními složkami integrovaného záchranného systému, hasiči,

policí a záchrannou službou (<https://kladenskelisty.cz/156825/foto-ve-vinaricke-veznici-se-uskutecnilo-cviceni-policistu-zachranaru-i-hasicu/>).

2.4.1 Spolupráce s Policií ČR

Dle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky mohou být za krizových situací, kdy nestačí prostředky IZS, a to zejména Policie ČR, příslušníci Vězeňské služby ČR, povoláni k plnění úkolů po nezbytně dlouhou dobu. Nabývají podle zvláštního předpisu práv a povinností Policie ČR podle § 24a odst. 1 a 2 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážii České republiky a dle § 22 odst. 1 až 4 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii ČR. O aktivování rozhoduje vláda České republiky (https://cs.wikipedia.org/wiki/V%C4%9Bze%C5%88sk%C3%A1_slu%C5%BEba_%C4%8Cesk%C3%A9_republiky).

V této situaci by příslušníci Vězeňské služby převzali oprávnění a povinnosti policisty. Naopak v případě, pokud by vznikla mimořádná situace ve vazební věznici nebo věznici a příslušníci Vězeňské služby by nebyli schopni zajistit bezpečnost a pořádek vlastními prostředky, pak může Vězeňská služba ČR požádat o pomoc Policii ČR.

2.4.2 Spolupráce s Hasičským záchranným sborem ČR

Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen „hasičský záchranný sbor“) je jednotný bezpečnostní sbor, jehož základním úkolem je chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi. Hasičský záchranný sbor se podílí na zajišťování bezpečnosti České republiky plněním a organizováním úkolů požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému, krizového řízení a dalších úkolů, v rozsahu a za podmínek stanovených zákonem č. 320/2015 Sb. a jinými právními předpisy (zákon č. 320/2015 Sb.).

Chci odkázat na metodický list, jehož předmětem jsou zásady spolupráce Hasičského záchranného sboru s Vězeňskou službou ČR v případě vzniku požárů a jiných mimořádných událostí v objektech vězeňské služby. Zásah v objektu a na zařízeních vězeňské služby v případě vzniku požárů a jiných mimořádných událostí, je prováděn jen na žádost vězeňské služby, v úzké koordinaci s jejím personálem (<https://www.hzscr.cz/soubor/s-ml14-objekty-vezenske-sluzby-pdf.aspx>).

Z článku na serveru hasičského záchranného sboru jsem vybrala otázku týkající se spolupráce mezi Hasičským sborem ČR a Vězeňskou službou ČR: „V čem spočívá spolupráce Vězeňské služby České republiky s Hasičským záchranným sborem ČR?“. Otázka byla zodpovězena brig. gen. Mgr. Petrem Dohnalem, generálním ředitelem Vězeňské služby ČR.

„Spolupracujeme především při součinnostních cvičeních. Jednotky požární ochrany jsou povolány jako při ostrém zásahu, to znamená, že zasahující hasiči předem nevědí, že jedou ke cvičnému požárnímu poplachu, to se dovědí až po příjezdu do věznice. Další možností spolupráce jsou návštěvy příslušníků HZS kraje ve věznicích, kdy mají možnost prohlédnout si jednotlivé prostory. Tuto činnost podle mých informací hasiči velice kladně hodnotí. Důležitou částí spolupráce je také zpracování dokumentace zdolávání požárů, kterou zpracovává požární technik věznice a předává příslušnému HZS kraje. Tato dokumentace slouží hasičům k seznámení se s prostory, do kterých budou vstupovat při zásahu. Jsou zde označeny vjezdy a vstupy, důležité uzávěry energií, evakuační výtahy a další zařízení, která slouží hasičům ke snadnější likvidaci požárů. Hasiče také informujeme o rizicích a specifikách prostor, do kterých budou vstupovat“ (<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xv-cislo-12-2016.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>).

2.4.3 Zdravotní služba ve věznicích

Ze zákona je Vězeňská služba povinna poskytovat rovněž zdravotní služby ve svých zařízeních, a to k zabezpečení zdraví obviněných i odsouzených. Tuto péči poskytuje osobám ve výkonu vazby, osobám ve výkonu zabezpečovací detence, osobám ve výkonu trestu a také zaměstnancům vězeňské služby. Zdravotní služby poskytuje Vězeňská služba v rámci oprávnění, které získala od ministerstva spravedlnosti. Nad rámec tohoto oprávnění pak zabezpečují zdravotní služby mimovězeňští poskytovatelé zdravotních služeb (vyhláška č. 109/1994 Sb.).

Každá z věznic disponuje zdravotnickým střediskem, které zabezpečuje ambulantní péči. Zdravotní středisko vazební věznice Praha Pankrác a vazební věznice a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Brno poskytují i lůžkovou péči. Zdravotnická střediska jednotlivých věznic zabezpečují základní péči prostřednictvím praktického lékaře. Ve většině

věznic je zabezpečena i stomatologická péče a v ženských věznicích i péče gynekologická. Účelem zdravotnických středisek a nemocnic vězeňské služby je poskytovat především zdravotní služby léčebně – preventivního charakteru (<https://www.vscr.cz/o-nas/zakladni-informace/>).

3 CÍL PRÁCE

Hlavním cílem mé bakalářské práce je zjistit, jak je Vězeňská služba ČR vnímána občany v Olomouckém kraji. Zajímá mě, zda mají občané znalosti týkající se přijímacího řízení do služebního a pracovního poměru k Vězeňské službě ČR. Zda jsou informováni ohledně nutnosti absolvovat po přijetí do služebního nebo pracovního poměru nástupnický kurz. Zda ví, jaké úkoly musí plnit Vězeňská služba ČR. Dále chci zjistit, jak by občané definovali práci u Vězeňské služby ČR a zda někdy přemýšleli, že by se u Vězeňské služby ČR nechali zaměstnat. Velmi mě zajímá, zda se respondenti někdy setkali s příslušníkem Vězeňské služby ČR a pokud ano, jaký mají názor na kvalitu práce Vězeňské služby ČR a co považují za hlavní nedostatky zaměstnanců Vězeňské služby ČR.

3.1. Dílčí cíle

Zjistit informovanost občanů Olomouckého kraje o Vězeňské službě ČR a vyhodnotit jednotlivé odpovědi.

Porovnat výsledky a poukázat na rozdíly v jednotlivých kategoriích.

4 METODIKA

V mé bakalářské práci zanalyzuji data, pro jejichž získání jsem zvolila formu elektronického dotazníku, a to především proto, abych mohla získat co nejefektivněji, co nejvíce odpovědí. Předpokládané území, ze kterého byly odpovědi, byl Olomoucký kraj, a to zejména Olomouc a Šternberk. Dotazník byl anonymní a obsahoval celkem 13 otázek, na které odpovědělo celkem 57 respondentů. Z toho bylo celkově 31 žen a 26 mužů.

4.1 Zpracování dat

Data získaná prostřednictvím elektronického dotazníku jsem zpracovala v programu Microsoft Excel a grafy jsem vytvořila pomocí programu Microsoft Word.

5 VÝSLEDKY

V této části práce se zaměřím na rozbor dat, které jsem získala v rámci elektronického dotazníkového šetření.

5.1 Vzor dotazníku

Vězeňská služba ČR

Dobrý den, jmenuji se Petra Motlová a jsem studentkou oboru Ochrana obyvatelstva na Fakultě tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci. Tento dotazník je podkladem pro mou bakalářskou práci. Dotazník je zaměřený na znalosti týkající se Vězeňské služby ČR a je zcela anonymní. Děkuji Vám za vyplnění!

1. Pohlaví

a) žena

b muž

2. Věk

a) 15-26 let

b) 27-40 let

c) 41-55 let

d) nad 55 let

3. Dosažené vzdělání

a) základní vzdělání

b) středoškolské vzdělání bez maturity

c) středoškolské vzdělání s maturitou

d) vysokoškolské vzdělání

4. Bydliště

- a) vesnice
- b) městys
- c) město

5. Co obsahuje přijímací řízení do služebního poměru k Vězeňské službě ČR?

- a) pouze přijímací pohovor
- b) přijímací pohovor, psychologický test, vstupní lékařskou prohlídku a kondiční přípravu
- c) nevím

6. Co obsahuje přijímací řízení do pracovního poměru k Vězeňské službě ČR?

- a) pouze přijímací pohovor
- b) přijímací pohovor, psychologický test a vstupní lékařskou prohlídku
- c) nevím

7. Je nutné po přijetí do služebního nebo pracovního poměru k Vězeňské službě ČR absolvovat nástupní kurz?

- a) ano
- b) ne

8. Co patří mezi hlavní úkoly Vězeňské služby ČR?

- a) hlídá pouze osoby ve výkonu trestu odnětí svobody
- b) zajišťuje výkon vazby a trestu odnětí svobody, dohlíží na ochranu na soudech, státních zastupitelstvích a na Ministerstvu spravedlnosti
- c) nevím

9. Myslíte si, že je práce u Vězeňské služby ČR...?

- a) zajímavá
- b) nebezpečná
- c) psychicky a fyzicky náročná

10. Přemýšlel(a) jste někdy o možnosti nechat se zaměstnat u Vězeňské služby ČR?

- a) ano
- b) ne

11. Setkal(a) jste se někdy osobně s příslušníkem Vězeňské služby ČR?

- a) ano
- b) ne

12. Pokud jste v předešlé otázce odpověděl(a) ANO, myslíte si, že je kvalita práce Vězeňské služby ČR...?

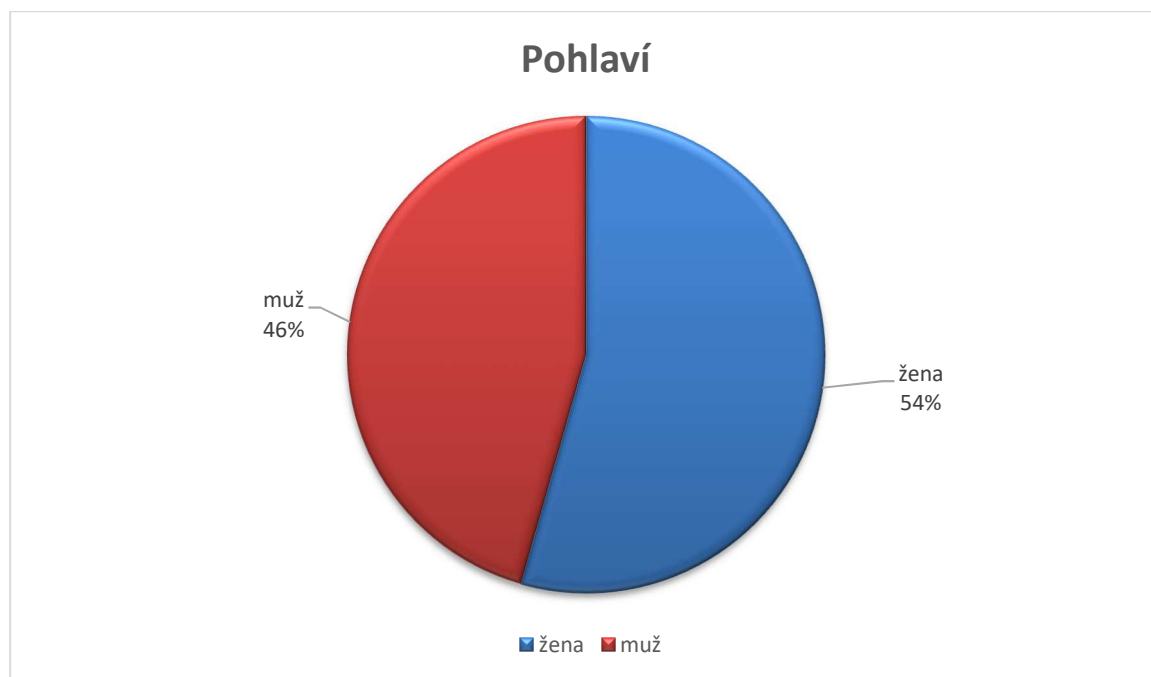
- a) na dobré úrovni
- b) na špatné úrovni
- c) nevím

13. Jaké si myslíte, že jsou hlavní nedostatky zaměstnanců Vězeňské služby ČR?

- a) chování
- b) vzdělání
- c) komunikační dovednosti
- d) nevím

5.2 Vyhodnocení výsledků

5.2.1 Pohlaví

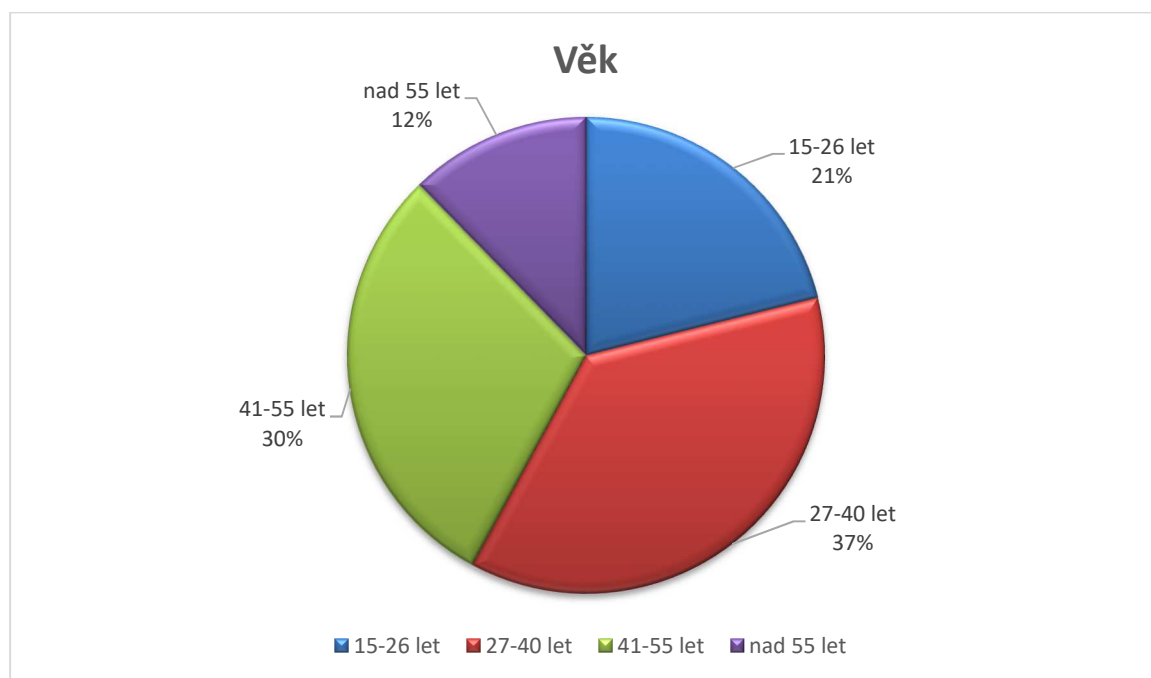
Obrázek 5. Graf celkového počtu respondentů, dle pohlaví. Zdroj: vlastní.

Pohlaví	Počet	Výsledek v %
Žena	31	54 %
Muž	26	46 %

Tabulka 1. Celkový počet respondentů dle pohlaví. Zdroj: vlastní.

Z grafu a tabulky vyplývá, že 54 %, tedy 31 odpovědí, tvořily ženy a 46 %, tedy 26 odpovědí, tvořili muži. Ženy tvořily nadpoloviční většinu v počtu zodpovězených otázek.

5.2.2 Věk

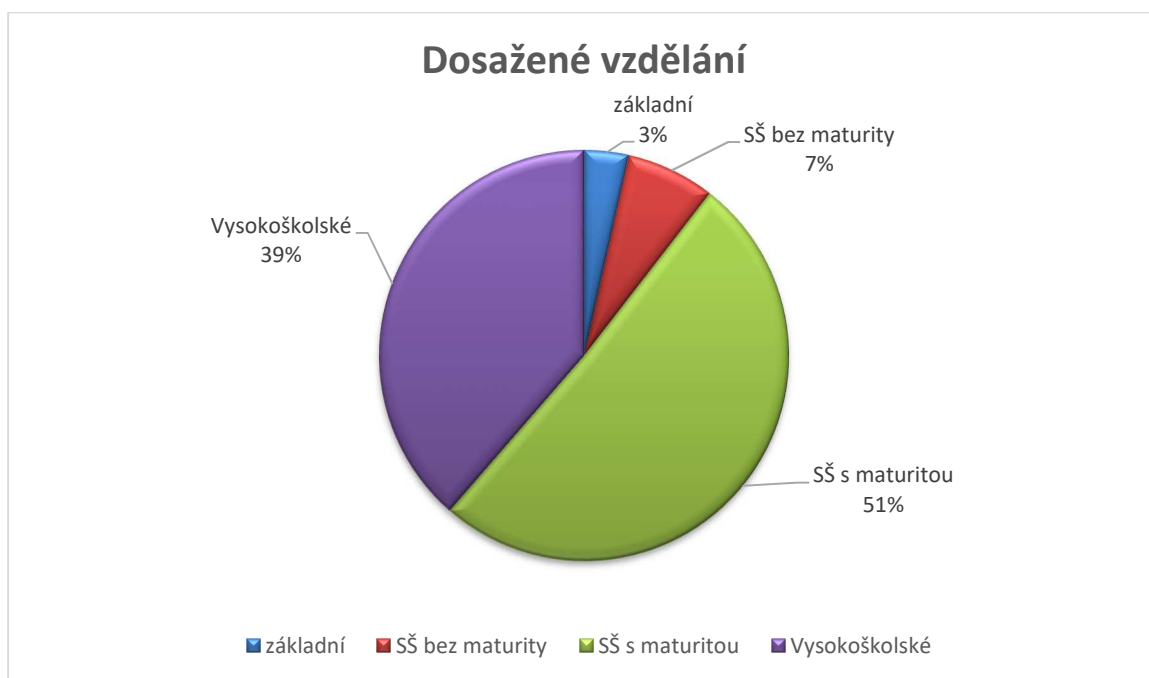
Obrázek 6. Graf celkového věkového rozložení. Zdroj: vlastní.

Věk	Počet	Výsledek v %
15-26 let	12	21 %
27-40 let	21	37 %
41-55 let	17	30 %
Nad 55 let	7	12 %

Tabulka 2. Věkové rozložení. Zdroj: vlastní

V rámci otázky věku jsem odpovědi rozdělila do čtyř věkových kategorií. Z uvedených odpovědí jasně vyplývá, že nejpočetnější je kategorie od 27 do 40 let v počtu 21 (37 %), následuje kategorie 41-55 let v počtu 17 (30 %), jako třetí v pořadí je věková kategorie 15-26 let v počtu 12 (21 %) a nejméně respondentů je v kategorii nad 55 let, kde byl počet respondentů 7 (12 %).

5.2.3 Dosažené vzdělání

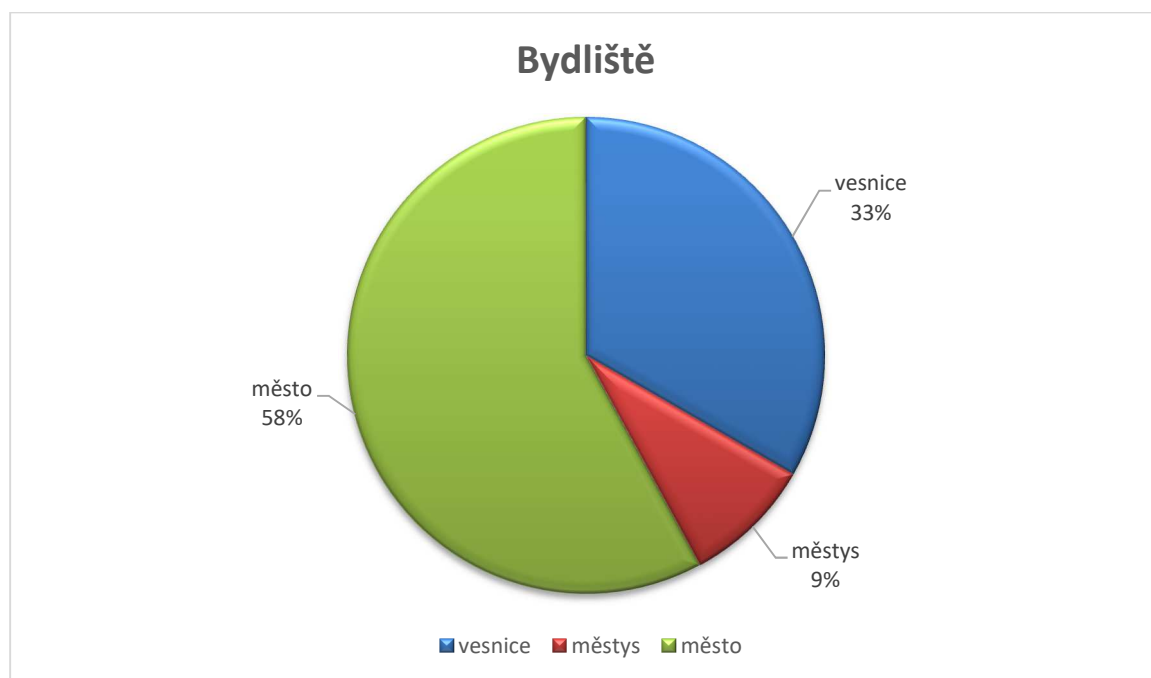
Obrázek 7. Graf dosaženého vzdělání. Zdroj: vlastní.

Dosažené vzdělání	Počet	Výsledek v %
Základní	2	3 %
SŠ bez maturity	4	7 %
SŠ s maturitou	29	51 %
Vysokoškolské	22	39 %

Tabulka 3. Dosažené vzdělání. Zdroj: vlastní.

Nejpočetnější skupinou je dosažené středoškolské vzdělání s maturitou, které tvoří nadpoloviční většinu z počtu celkových odpovědí, a to v počtu 29 (51 %). Následující skupinu v počtu 22 (39 %) tvoří respondenti s vysokoškolským vzděláním. Jako třetí je skupina středoškolského vzdělání bez maturity, v počtu 4 (7 %) a skupinu se základním vzděláním tvoří pouhá 3 % z celkového počtu odpovědí na otázku týkající se dosaženého vzdělání.

5.2.4 Bydliště

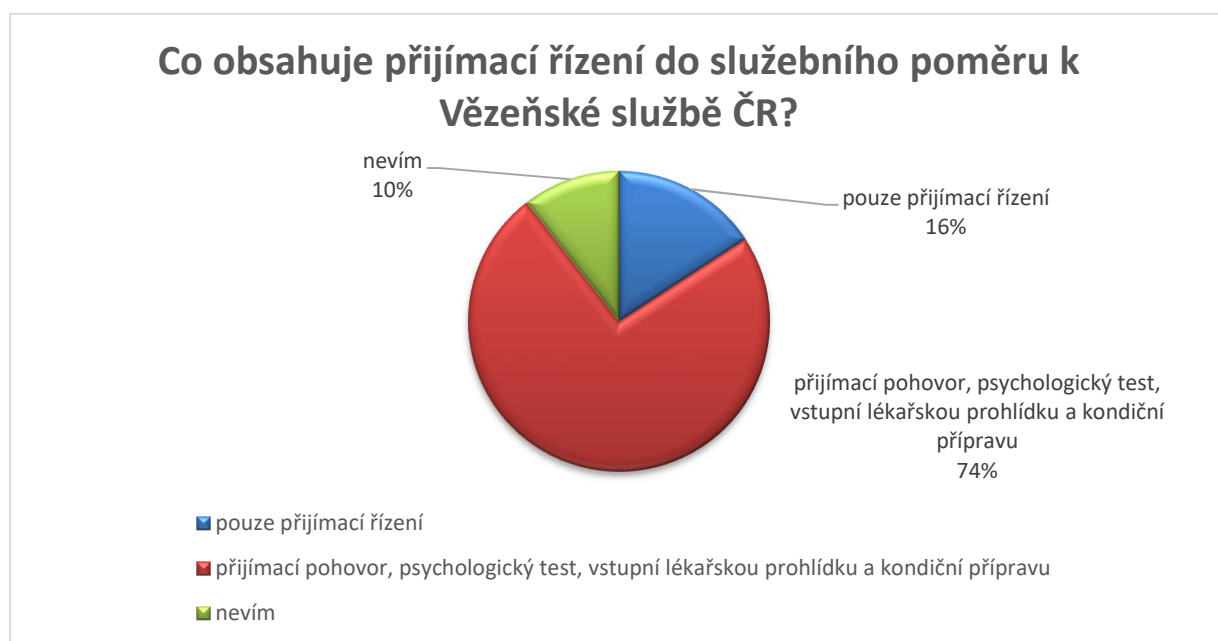
Obrázek 8. Graf bydliště. Zdroj: vlastní.

Bydliště	Počet	Výsledek v %
Vesnice	19	33 %
Městys	5	9 %
Město	33	58 %

Tabulka 4. Bydliště. Zdroj: vlastní.

Nejpočetnější odpovědí v otázce bydliště byli občané z města, a to počtem 33 (58 %) z celkového počtu 57 odpovědí. V počtu 19 (33 %) následovali respondenti, kteří žijí na vesnici a nejméně zastoupenou skupinou, v počtu 5 (9 %), byli lidé žijící v městysu.

5.2.5 Co obsahuje přijímací řízení do služebního poměru k Vězeňské službě ČR?

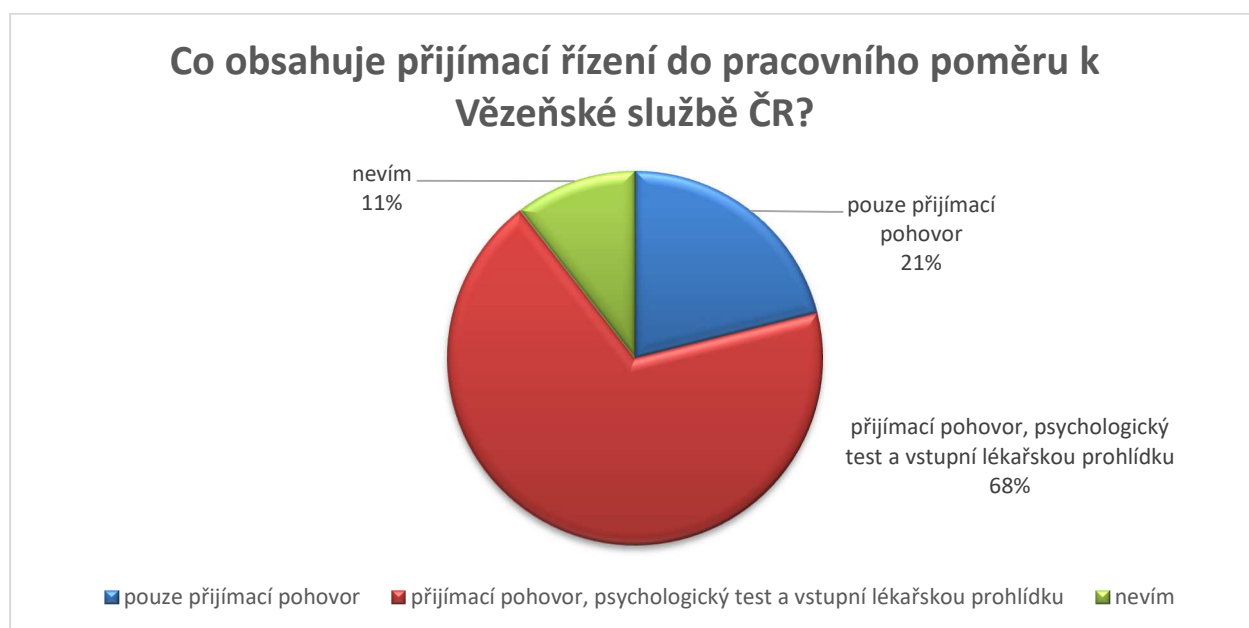
Obrázek 9. Graf „Co obsahuje přijímací řízení do služebního poměru k Vězeňské službě ČR?“ Zdroj: vlastní.

Přijímací řízení do služebního poměru.	Počet	Výsledek v %
Pouze přijímací pohovor	9	16 %
Přijímací pohovor, psych. test, lékařská prohlídka a kondiční příprava	42	74 %
Nevím	6	10 %

Tabulka 5. Co obsahuje přijímací řízení do služebního poměru k Vězeňské službě ČR? Zdroj: vlastní.

Na otázku týkající se přijímacího řízení do služebního poměru k Vězeňské službě ČR odpovědělo správně 42 (74 %) respondentů. V počtu 9 (16 %) odpověděli, že k přijetí do služebního poměru stačí absolvovat pouze přijímací pohovor a pouze v počtu 6 (10 %) z celkového počtu odpovědí uvedli, že neví. Výsledek otázky mě mile překvapil, jelikož informovanost občanů v této oblasti je docela vysoká.

5.2.6 Co obsahuje přijímací řízení do pracovního poměru k Vězeňské službě ČR?

Obrázek 10. Graf „Co obsahuje přijímací řízení do pracovního poměru k Vězeňské službě ČR?“ Zdroj: vlastní.

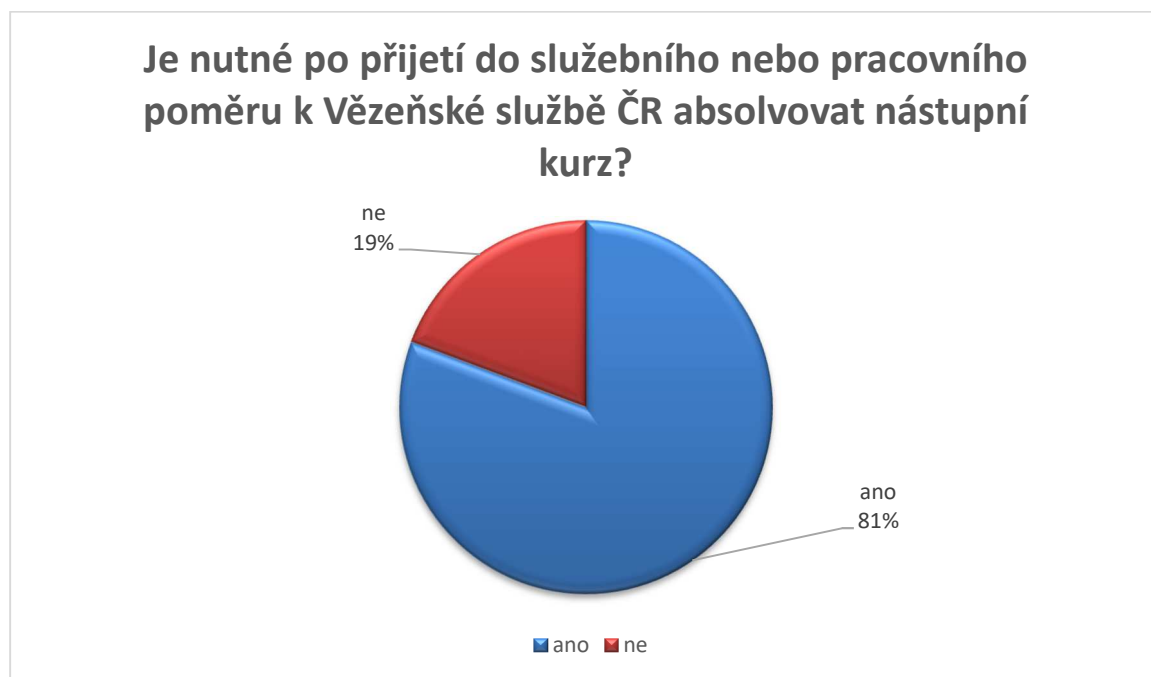
Přijímací řízení do pracovního poměru	Počet	Výsledek v %
Pouze přijímací pohovor	12	21 %
Přijímací pohovor, psychologický test a lékařská prohlídka	39	68 %
nevím	6	11 %

Tabulka 6. Co obsahuje přijímací řízení do pracovního poměru k Vězeňské službě ČR? Zdroj: vlastní.

Na otázku týkající se přijímacího řízení do pracovního poměru k Vězeňské službě ČR odpovědělo správně 39 (68 %) respondentů. Že stačí k přijetí do pracovního poměru pouze přijímací pohovor uvedlo ve své odpovědi 12 (21 %) respondentů a v počtu 6 (11 %) uvedli, že neví. Stejně jako v předešlé otázce bych uvedla, že informovanost v oblasti přijetí do pracovního poměru je taktéž velmi dobrá. Informovanost respondentů v této oblasti

přisuzují především tomu, že Vězeňská služba ČR se sama aktivně podílí na tom, aby se dostala do většího povědomí obyvatel.

5.2.7 Je nutné po přijetí do služebního nebo pracovního poměru k Vězeňské službě ČR absolvovat nástupní kurz?

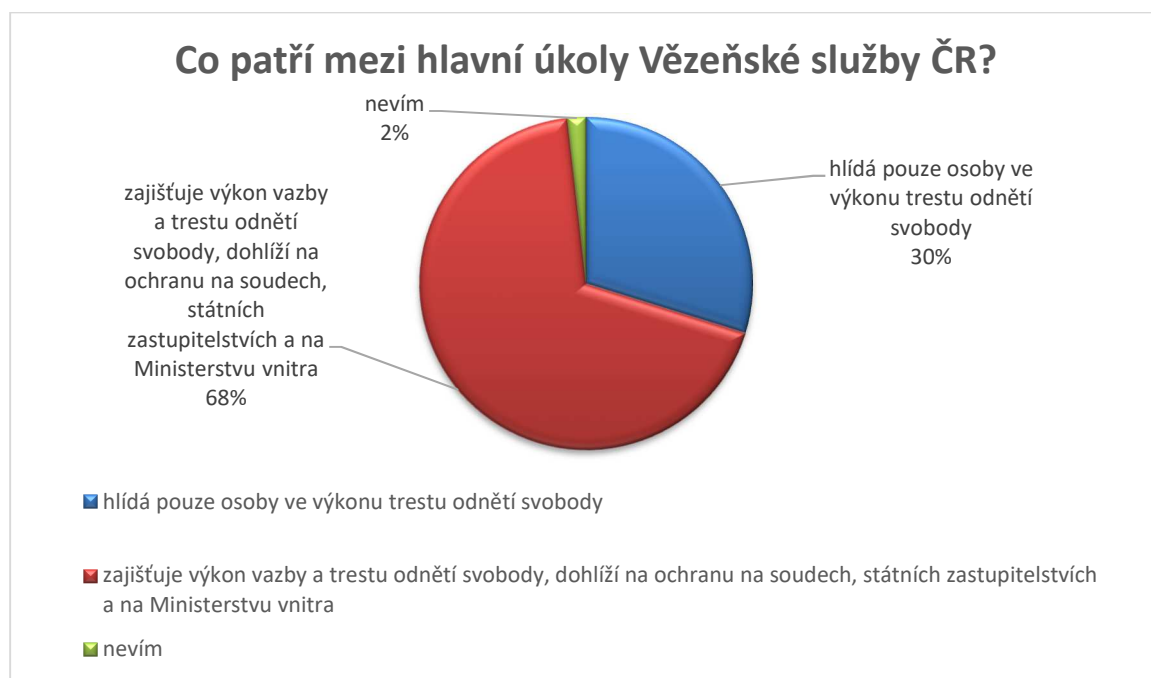
Obrázek 11. Graf „Je nutné po přijetí do služebního nebo pracovního poměru k Vězeňské službě ČR absolvovat nástupní kurz?“ Zdroj: vlastní.

Nástupní kurz	Počet	Výsledek v %
Ano	46	81 %
Ne	11	19 %

Tabulka 7. Je nutné po přijetí do služebního nebo pracovního poměru k Vězeňské službě ČR absolvovat nástupní kurz? Zdroj: vlastní.

Je zřejmé, že 46 (81 %) respondentů správně uvedlo, že po přijetí do služebního nebo pracovního poměru je nutné absolvovat nástupní kurz. Naopak 11 (19 %) uvedlo, že po přijetí do služebního nebo pracovního poměru není nutné absolvovat nástupní kurz.

5.2.8 Co patří mezi hlavní úkoly Vězeňské služby ČR?

Obrázek 12. Graf „Co patří mezi hlavní úkoly Vězeňské služby ČR?“ Zdroj: vlastní.

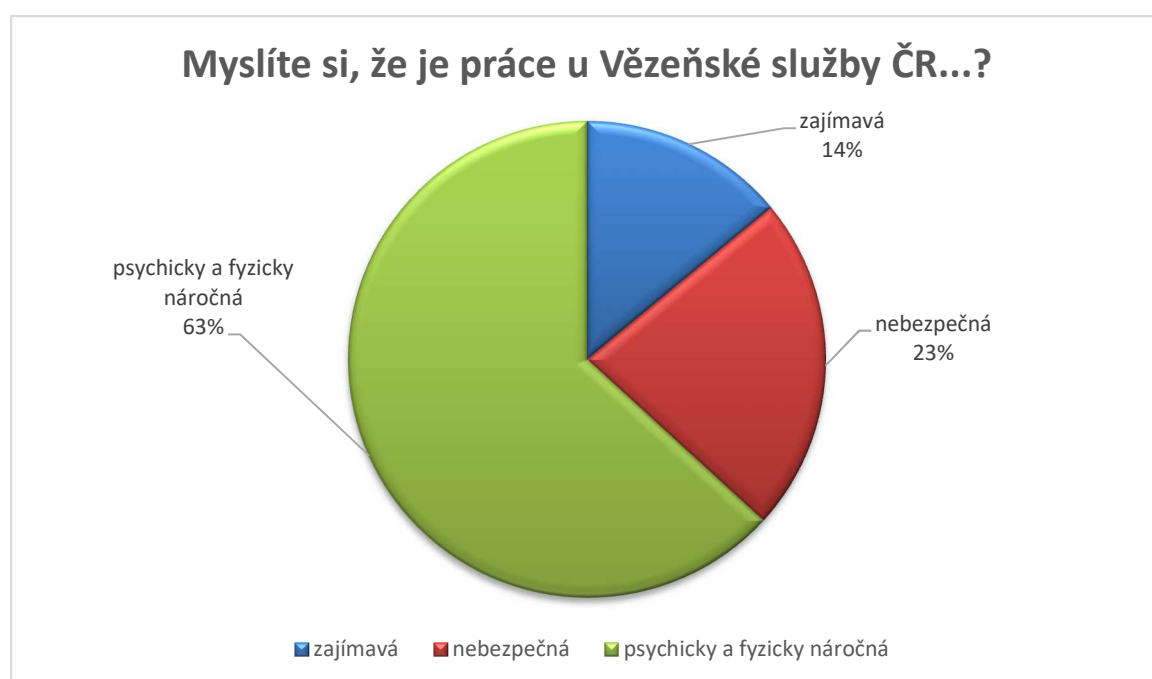
Úkoly Vězeňské služby ČR	Počet	Výsledek v %
Hlídá pouze osoby ve výkonu trestu odnětí svobody	17	30 %
Zajišťuje výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody, ochrana soudů, státních zastupitelstev a Ministerstva spravedlnosti	39	68 %
nevím	1	2 %

Tabulka 8. Co patří mezi hlavní úkoly Vězeňské služby ČR? Zdroj: vlastní.

Otázka týkající se hlavních úkolů Vězeňské služby ČR byla otázkou, jejíž výsledek mě zajímal nejvíce. Na otázku odpovědělo 39 (68 %) respondentů správně, a to že Vězeňská služba ČR zajišťuje výkon vazby a trestu odnětí svobody, dohlíží na ochranu na soudech, státních zastupitelstvích a na Ministerstvu vnitra. I přes nadpoloviční většinu správně uvedených odpovědí, mě překvapil poměrně vysoký počet odpovědí 17 (30 %), kde respondenti uvádí, že

Vězeňská služba ČR má za úkol „pouze hlídání odsouzených“. Jen v 1 (2 %) případě byla uvedena odpověď nevím. Přestože v předešlých otázkách, týkajících se přijímacího řízení do služebního nebo pracovního poměru, považuji informovanost občanů za poměrně vysokou, v tomto případě bych informovanost hodnotila spíše průměrně. Osobně bylo mé očekávání opačné a nižší informovanost jsem očekávala spíše v otázce přijímacího řízení jak do služebního, tak do pracovního poměru.

5.2.9 Myslíte si, že je práce u Vězeňské služby ČR...?

Obrázek 13. Graf „Myslíte si, že je práce u Vězeňské služby ČR...?“ Zdroj: vlastní.

Práce u Vězeňské služby ČR	Počet	Výsledek v %
Zajímavá	8	14 %
Nebezpečná	13	23 %
Psychicky a fyzicky náročná	36	63 %

Tabulka 9. Myslíte si, že je práce u Vězeňské služby ČR...? Zdroj: vlastní.

Nejvíce respondentů 36 (63 %) si myslí, že práce Vězeňské služby ČR je především psychicky a fyzicky náročná, stejně tak bych práci Vězeňské služby označila i já sama, a to především kvůli osobním zkušenostem mých známých, kteří jsou u Vězeňské služby ČR ve služebním poměru. Druhým nejčastějším názorem v počtu 13 (23 %) odpovědí je, že práce u Vězeňské služby je nebezpečná a pouze 8 (14 %) odpovědí odkazuje na to, že práce Vězeňské služby ČR je zajímavá.

5.2.10 Přemýšlel(a) jste někdy o možnosti nechat se zaměstnat u Vězeňské služby ČR?

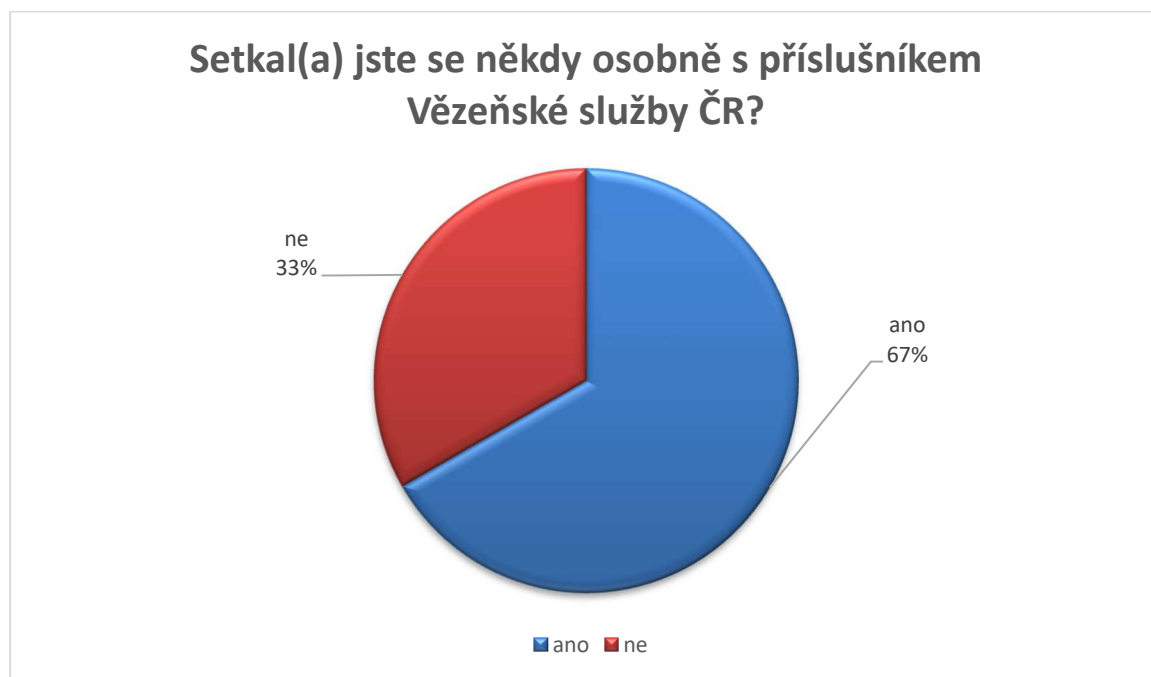
Obrázek 14. Graf „Přemýšlel(a) jste někdy o možnosti nechat se zaměstnat u Vězeňské služby ČR?“ Zdroj: vlastní.

Přemýšlel(a) jste o možnosti zaměstnání u Vězeňské služby ČR	Počet	Výsledek v %
Ano	13	23 %
Ne	44	77 %

Tabulka 10. Přemýšlel(a) jste někdy o možnosti nechat se zaměstnat u Vězeňské služby ČR? Zdroj: vlastní.

Z výše uvedených výsledků je zřejmé, že 44 (77 %) respondentů nepřemýšlelo o možnosti nechat se zaměstnat u Vězeňské služby ČR. Naopak 13 (23 %) respondentů uvedlo, že o této možnosti někdy přemýšlelo.

5.2.11 Setkal(a) jste se někdy osobně s příslušníkem Vězeňské služby ČR?

Obrázek 15. Graf „Setkal(a) jste se někdy osobně s příslušníkem Vězeňské služby ČR?“

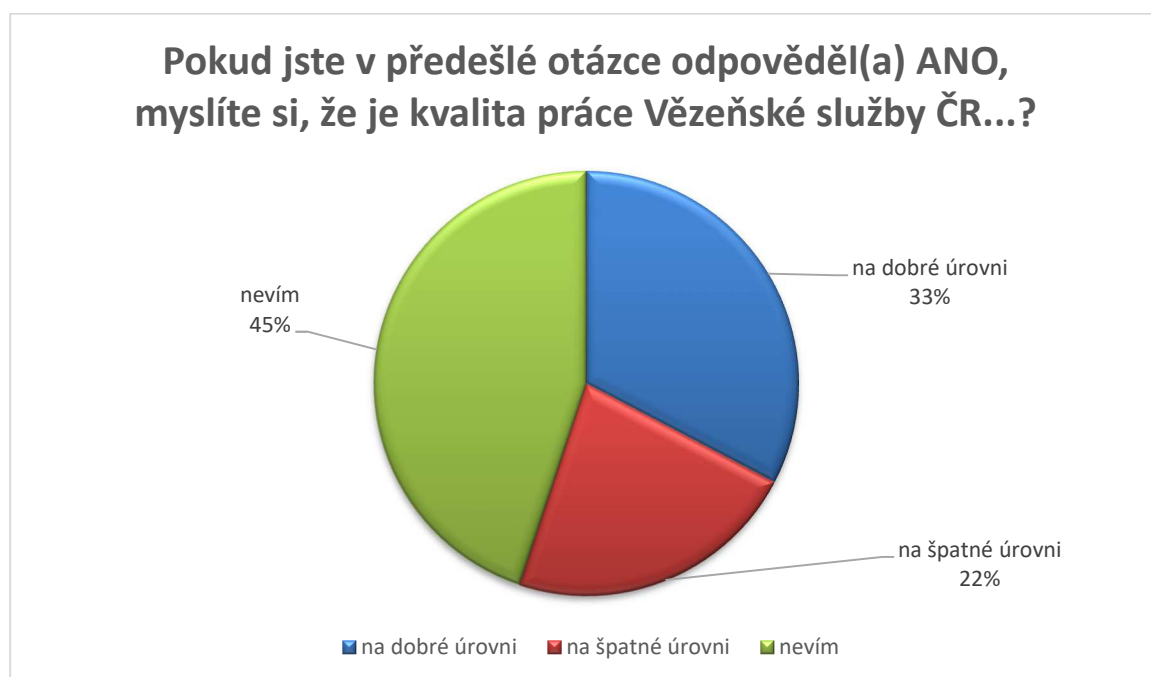
Zdroj: vlastní.

Osobní setkání	Počet	Výsledek v %
Ano	38	67 %
Ne	19	33 %

Tabulka 11. Setkal(a) jste se někdy osobně s příslušníkem Vězeňské služby ČR? Zdroj: vlastní.

Tato otázka mě překvapila, jelikož z celkového počtu 57 respondentů odpovědělo 38 (67 %), že se někdy osobně setkali s příslušníkem Vězeňské služby ČR a 19 (33 %) odpovědělo, že nikoliv. Osobně jsem očekávala spíše opačné výsledky, jelikož považuji setkání s příslušníkem Vězeňské služby ČR v běžném životě spíše za výjimečné a méně časté, než je tomu třeba ve srovnání s příslušníkem Policie ČR.

5.2.12 Pokud jste v předešlé otázce odpověděl(a) ANO, myslíte si, že je kvalita práce Vězeňské služby ČR...?

Obrázek 16. Graf „Pokud jste v předešlé otázce odpověděl(a) ANO, myslíte si, že je kvalita práce Vězeňské služby ČR...?“ Zdroj: vlastní.

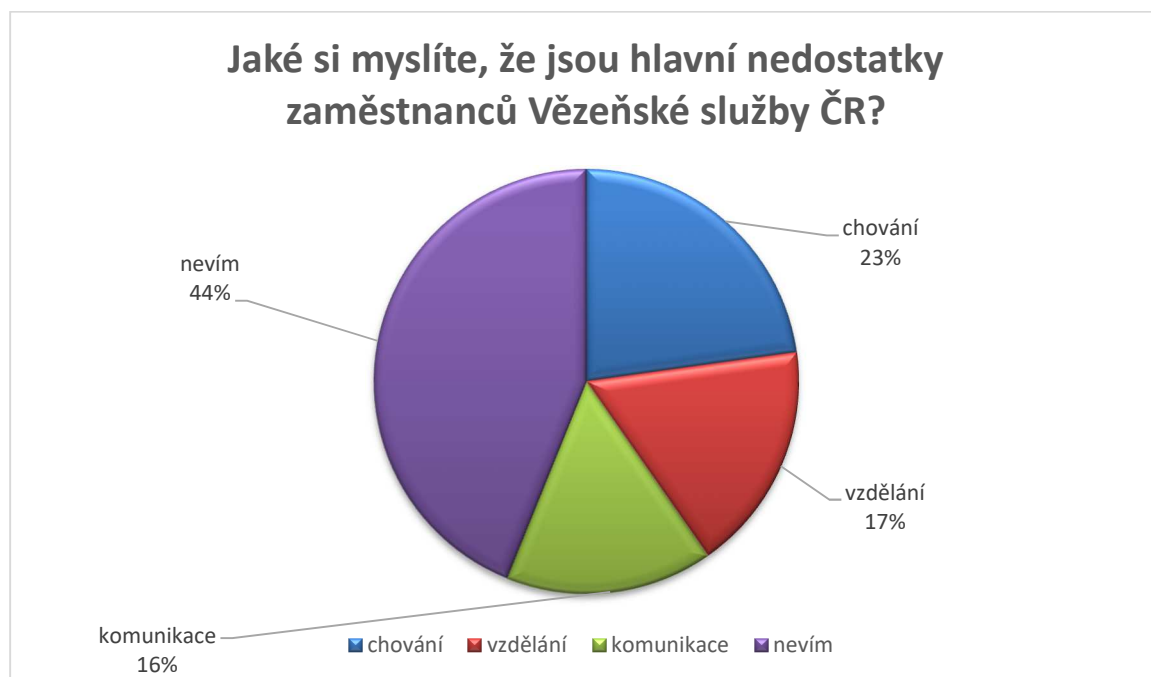
Kvalita práce Vězeňské služby ČR	Počet	Výsledek v %
Na dobré úrovni	16	33 %
Na špatné úrovni	11	22 %
Nevím	22	45 %

Tabulka 12. Pokud jste v předešlé otázce odpověděl(a) ANO, myslíte si, že je kvalita práce Vězeňské služby ČR...? Zdroj: vlastní.

V dotazníku byla otázka určena pouze pro respondenty, kteří v předešlé otázce odpověděli ANO. I přes srozumitelnou formulaci odpovědělo na otázku celkem 49 respondentů, což znamená, že odpovídalo také 11 respondentů, kteří v předešlé otázce zvolili odpověď NE, i přesto jsem se otázku rozhodla vyhodnotit tak, jak ji zodpovědělo všech 49 respondentů. Nejčastější odpovědí 22 (45 %) bylo, že respondenti neví a na kvalitu práce Vězeňské služby ČR nemají názor. Dále v počtu 16 (33 %) uvádí, že práce Vězeňské služby

ČR je na dobré úrovni. Nejméně se objevil v odpovědi názor, že práce Vězeňské služby ČR je na špatné úrovni, což uvedlo 11 (22 %) respondentů.

5.2.13 Jaké si myslíte, že jsou hlavní nedostatky zaměstnanců Vězeňské služby ČR?

Obrázek 17. Graf „Jaké si myslíte, že jsou hlavní nedostatky zaměstnanců Vězeňské služby ČR?“ Zdroj: vlastní.

Hlavní nedostatky zaměstnanců VS ČR	Počet	Výsledek v %
Chování	13	23 %
Vzdělání	10	17 %
Komunikace	9	16 %
Nevím	25	44 %

Tabulka 13. Jaké si myslíte, že jsou hlavní nedostatky zaměstnanců Vězeňské služby ČR? Zdroj: vlastní.

V této otázce jsem chtěla zjistit, jaký mají občané názor na Vězeňskou službu ČR a zda mají nějaký názor na nedostatky u zaměstnanců Vězeňské služby ČR. Z uvedených výsledků je zřejmé, že 25 (44 %) respondentů nemá v rámci této otázky žádný konkrétní názor a uvedli, že neví. Jako druhou nejčastější odpověď 13 (23 %) uvádí, že nedostatkem je u zaměstnanců Vězeňské služby ČR chování. V počtu 10 (17 %) je jako nedostatek uvedeno vzdělání a nejméně 9 (16 %), i když o pouhou jednu odpověď, byl uveden názor, že nedostatkem u zaměstnanců Vězeňské služby ČR je komunikace.

6 ZÁVĚR

V bakalářské práci jsem na základě shromáždění teoretických informací popsala Vězeňskou službu ČR. Přečtení této práce a informace v ní uvedené, vyvrací pohled a vnímání společnosti, že by Vězeňská služba ČR měla „pouze hlídat“ odsouzené ve výkonu trestu odnětí svobody, což bylo jedním z cílů mé práce.

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jak je Vězeňská služba ČR vnímána občany v Olomouckém kraji. Ke sběru dat jsem použila elektronické dotazníkové šetření, které bylo zaměřeno na obyvatele Olomouckého kraje. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 57 respondentů. Výsledky některých otázek dopadly velmi dobře. Zjistila jsem, že 74 % respondentů zná podmínky pro přijetí do služebního poměru k Vězeňské službě ČR, 68 % respondentů zná podmínky pro přijetí do pracovního poměru k Vězeňské službě ČR a 81 % respondentů správně uvedlo, že po přijetí do služebního nebo pracovního poměru je nutné absolvovat nástupní kurz. Informovanost v této oblasti přisuzuji především tomu, že Vězeňská služba ČR se sama aktivně podílí na tom, aby se dostala do většího povědomí široké veřejnosti. Nejvíce mě zajímal výsledek otázky, který se týkal úkolů Vězeňské služby ČR. I když 68 % dotazovaných správně uvedlo, že Vězeňská služba ČR zajišťuje výkon vazby a trestu odnětí svobody, dohlíží na ochranu na soudech, státních zastupitelstvích a na Ministerstvu vnitra, stále bylo poměrně vysoké množství respondentů 30 %, kteří uvedli, že úkolem Vězeňské služby ČR je „pouze hlídání odsouzených ve výkonu trestu. 63 % dotázaných si myslí, že práce u Vězeňské služby ČR je především psychicky a fyzicky náročná a 77 % odpovědělo, že nikdy nepřemýšleli o možnosti nechat se u vězeňské služby zaměstnat. I když osobně považuji setkání s příslušníkem Vězeňské služby ČR spíše za méně pravděpodobné, než je tomu například u možnosti setkání s příslušníkem Policie ČR, uvedlo 67 % procent respondentů, že se někdy osobně s příslušníkem Vězeňské služby ČR setkali. Na základě osobního setkání s příslušníkem Vězeňské služby ČR nemělo 45 % respondentů na kvalitu jejich práce žádný názor, ale jako pozitivní hodnotím, že druhou nejčastější odpovědí respondenti uváděli, že práce Vězeňské služby ČR je na dobré úrovni. Na otázku, týkající se názoru na to, zda mají zaměstnanci Vězeňské služby ČR nějaké nedostatky, nemá 44 % respondentů žádný názor. Jako druhá nejčastější odpověď 23 %, bylo uvedeno, že nedostatkem zaměstnanců je chování, což v rámci výkonu tohoto zaměstnání považují za znepokojivé. Na závěr praktické části bych ráda uvedla, že výsledky dotazníkového šetření pro mě byli spíše pozitivním překvapením a informovanost obyvatel hodnotím jako dobrou.

7 SOUHRN

V mé bakalářské práci jsem popsala Vězeňskou službu České republiky jako jeden z bezpečnostních sborů, které jsou v České republice za účelem ochrany obyvatelstva. Do mé práce jsem vybrala takové problematiky, které mi v rámci tématu přišly nejpřínosnější.

První část mé práce se týká Vězeňské služby České republiky. Popsala jsem podmínky pro přijetí do služebního a pracovního poměru k Vězeňské službě ČR, a to včetně informací týkajících se přijímacího řízení. Dále jsem věnovala pozornost organizačnímu členění jednotek vězeňské služby, kdy jsem vždy jednotlivé organizační jednotky podrobněji popsala. Jelikož má Vězeňská služba ČR v rámci výkonu služebního nebo pracovního poměru spoustu úkolů, které musí plnit, tyto úkoly podrobně uvádím a popisuji. Dále se věnuji pojmu trest, který je s problematikou vězeňství úzce spjatý. Popisuji, jaký je účel trestu a následně uvádím podrobné rozdělení jeho jednotlivých funkcí.

Další téma nabízí vhled na jednotlivé druhy trestů, které mohou být soudem uloženy za páčání trestné činnosti. V rámci tohoto tématu se podrobně věnuji výkonu zabezpečovací detence a podmínkám pro její uložení. Dále popisuji výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody, kde se zabývám především druhy vazebních důvodů a druhy trestů odnětí svobody, a také právy a povinnostmi obviněných a odsouzených.

Poslední oblast v teoretické části mé bakalářské práce jsem věnovala Integrovanému záchrannému systému, kde jsem se zaměřila především na jeho spolupráci s Vězeňskou službou ČR. Ze získaných poznatků vyplývá, že Vězeňská služba ČR spolupracuje nejvíce s Policií ČR a s Hasičským záchranným sborem. Zdravotní služby poskytuje Vězeňská služba ČR především v rámci svých zařízení.

Ve druhé části bakalářské práce jsem vytvořila dotazník, pomocí kterého jsem získávala informace o tom, jak obyvatelé Olomouckého kraje vnímají Vězeňskou službu ČR. Otázky byly zaměřené na téma přijímacího řízení do služebního a pracovního poměru k Vězeňské službě ČR, dále na informovanost ohledně nutnosti absolvovat po přijetí nástupnický kurz, na úkoly Vězeňské služby ČR, na zjištění názoru, jak by občané definovali práci u Vězeňské služby ČR a zda někdy přemýšleli, že by se u Vězeňské služby ČR sami nechali zaměstnat. Dále mě zajímalo, zda se respondenti někdy setkali s příslušníkem Vězeňské služby ČR a pokud ano, co považují za hlavní nedostatky zaměstnanců Vězeňské služby ČR. Závěrem praktické části bylo vyhodnocení jednotlivých odpovědí.

8 SUMMARY

In my bachelor thesis I described the Penal Service of the Czech Republic as one of the security corps, which are in the Czech Republic for the purpose of population protection. In my work I have chosen such issues that I found most beneficial in the topic.

The first part of my work concerns the Penal Service of the Czech Republic. I have described the conditions for recruitment and employment with the Penal Service of the Czech Republic, including information concerning the recruitment process. Furthermore, I paid attention to the organizational structure of the Penal Service units, when I have always described the individual organizational units in more detail. Since the Penal Service of the Czech Republic has a lot of tasks in the performance of a service or employment relationship, It must detail and describe these tasks. Furthermore, I deal with the term punishment, which is closely related to the prison system. I describe the purpose of the punishment and then give a detailed breakdown of its individual functions.

Another topic offers an insight into the different types of punishments that can be imposed by a court for committing crimes. Within this topic I focus on security detention performance and conditions for its storage. I also describe the execution of custody and imprisonment, where I deal mainly with the types of custody and types of imprisonment, as well as the rights and obligations of the accused and convicted.

The last area in the theoretical part of my thesis was devoted to the Integrated Rescue Systém, where I focused mainly on its cooperation with the Prison Service of the Czech Republic. The findings show that the Penal Service of the Czech Republic cooperates most with the Police of the Czech Republic and the Fire Rescue Service. Health services are provided by the Penal Service of the Czech Republic mainly within its facilities.

In the second part of the bachelor thesis I created a questionnaire, by means of which I obtained information about how the inhabitants of the Olomouc region perceive the Penal Service of the Czech Republic. The questions were focused on the topic of recruitment for the service and employment relationship with the Penal Service of the Czech Republic, information on the necessity to take a successor course after admission, tasks of the Penal Service of the Czech Republic, they thought that they would let themselves be employed by the Penal Service of the Czech Republic. I was also wondering whether the respondents had

ever met a member of the Penal Service of the Czech Republic and, if so, what they considered to be the main shortcomings of the employees of the Penal Service of the Czech Republic. The conclusion of the practical part was the evaluation of individual answers.

9 REFERENČNÍ SEZNAM

PRÁVNÍ PŘEDPISY, ZÁKONY, VYHLÁŠKY

Vyhláška č. 109/1994 Sb., Řád výkonu vazby.

Vyhláška č. 345/1999 Sb., Řád výkonu trestu odnětí svobody.

Zákon č. 141/1961 Sb., Zákon o trestním řízení soudním, trestní řád.

Zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon.

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník.

Zákon č. 555/1992 Sb., Zákon o vězeňské a justiční strážci České republiky

Zákon č. 293/1993 Sb., Zákon o výkonu vazby.

Zákon č. 169/1999 Sb., Zákon o výkonu trestu odnětí svobody.

Zákon č. 129/2008 Sb., Zákon o výkonu zabezpečovací detence.

Zákon č. 58/2017 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon č. 239/2000 Sb., Zákon o integrovaném záchranném systému.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Zákon č. 320/2015 Sb., Zákon o Hasičském záchranném sboru.

KNIHY

Jelínek, J. et al. (2009). *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. Praha: Leges.

Jelínek, J. et al. (2010). *Trestní právo procesní*. Praha: Leges.

Kuchta, J., Válková, H. et al. (2005). *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C.H.Beck.

Lata, J. (2007). *Účel a smysl trestu*. Praha: LexisNexis CZ s.r.o.

Mařádek, V. (2005). *Vězeňství*. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta.

Novotný, O. et al. (2010). *Trestní právo hmotné: obecná část*. Praha: Wolters Kluwer ČR.

Novotný, O., Zapletal, J. et al. (2008). *Kriminologie*. Praha: ASPI a.s.

Rozum, J. et al. (2005). *Vybrané problémy sankční politiky: ukládání nepodmíněného trestu odnětí svobody a jeho alternativ: institut zabezpečovací detence*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

Sochůrek, J. (2007). *Penologie*. Liberec: Technická univerzita. Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky.

Šámal, P. et al. (2008). *Trestní řád: komentář. II., § 180 až 471*. Praha: C. H. Beck.

Šámal, P. et al. (2012). *Trestní zákoník: komentář. I., § 1 až 139*. Praha: C.H. Beck.

Štěřba, V. (2007). *Penologie*. Praha: Armex publishing.

INTERNETOVÉ ZDROJE

<https://www.vscr.cz/o-nas/zakladni-informace/>

<https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-litomerice/o-nas/personal/podminky-prijeti-dosluzebniho-nebo-pracovniho-pomeru/>

<https://www.epravo.cz/top/clanky/ucel-trestu-89770.html>

<https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-praha-pankrac/o-nas/vykon-vezenstvi/vykon-trestu-odneti-svobody/>

<https://www.epravo.cz/top/clanky/nektere-prakticke-pohledy-na-vykon-zabezpecovaci-detence-93278.html?mail>

www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/penologie.pdf

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Vazba_\(pr%C3%A1vo\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Vazba_(pr%C3%A1vo))

<https://www.iurium.cz/2017/08/31/nova-pravni-uprava-typu-veznic-de-lege-ferenda/>

<https://www.vscr.cz/novinky/spolecne-cviceni-slozek-izs-ve-veznici/>

<https://kladenskelisty.cz/156825/foto-ve-vinaricke-veznici-se-uskutecnilo-cviceni-policistu-zachranaru-i-hasicu/>

https://cs.wikipedia.org/wiki/V%C4%9Bze%C5%88sk%C3%A1_sl%C5%BEba_%C4%8Cesk%C3%A9_republiky

<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xv-cislo-12-2016.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>